

maandschrift voor

bijenteelt

Kunstraat

Wij leveren u gaarne kunstraat van de allerbeste kwaliteit en met mooie, diepe celindruk, vervaardigd van de zuiverste geurige bijenwas. Broed- of honingkamerformaat naar keuze, per kg f 6,75 (bij bestelling s.v.p. opgeven: „Voor ramen met zaagspleet” of „Voor ramen zonder zaagspleet”).

VOOR UW ZUIVERE WAS betalen wij ..... f 4.—
per kg, voor uw ruwe raat ..... f 1.—

RAAMPJES

In dit nummer
vindt u
onze
prijslijst

BROEDKAMER, zonder zaagspleet	22	cent
BROEDKAMER, met zaagspleet	23	cent
HONINGKAMER, zonder zaagspleet	21½	cent
HONINGKAMER, met zaagspleet	22½	cent

Goede dingen

BIJENHUIS - WAGENINGEN

TELEFOON 08370 - 2863 - GIRO 823276

Onze bijen deze maand

Wat kunnen we nu in de natuur waarnemen?

Van dag tot dag komt nu de zon hoger aan de hemel te staan, de schaduwen worden steeds korter en langzaam maar zeker zal de winter plaats moeten maken voor de naderende lente. Hoewel het nu nog bitter koud kan zijn en de bijen na de reinigingsvlucht daardoor de trosvorm weer aangenomen hebben, gaat deze langzame omwenteling in de natuur toch niet ongemerkt voorbij. De innerlijke drang zich te vermenigvuldigen dwingt hen er toe, bij een paar milde dagen, tot het broeden over te gaan. Dikwijls vindt de vorming van een klein broednestje dan ook plaats rond de tijd van de reinigingsvlucht. De temperatuur van de wintertros, die schommelt tussen de 13 en 25 gr. C., wordt op die plaats, waar het broednestje zich bevindt, verhoogd tot 35 gr. C. Meestal slagen de bijen er in bij het weer optreden van felle koude deze broedtemperatuur te handhaven.

De benodigde warmte verkrijgen zij door meer voedsel te verbruiken, waarvan de verbranding de warmte levert. Rond het kleine broednestje, dat zich binnen in de tros bevindt, zijn de bijen nu wat beweeglijker, want het broed eist verzorging. Het buitenste deel van de tros vormt, al naar gelang de temperatuur, een meer of minder compacte massa. De bijen die het geluk hebben in een bijenwoning te huizen waarvan in het najaar de overvloedige ruimte opgevuld is met vulblokken of scheidingsplankjes, zullen minder moeite hebben met de uitbreiding van hun broednestje. Een bijenvolk ontwikkelt zich altijd sneller in een ruimte die aangepast is aan de grootte van het betreffende volk.

De gevolgen van het nu reeds imkeren met de handen

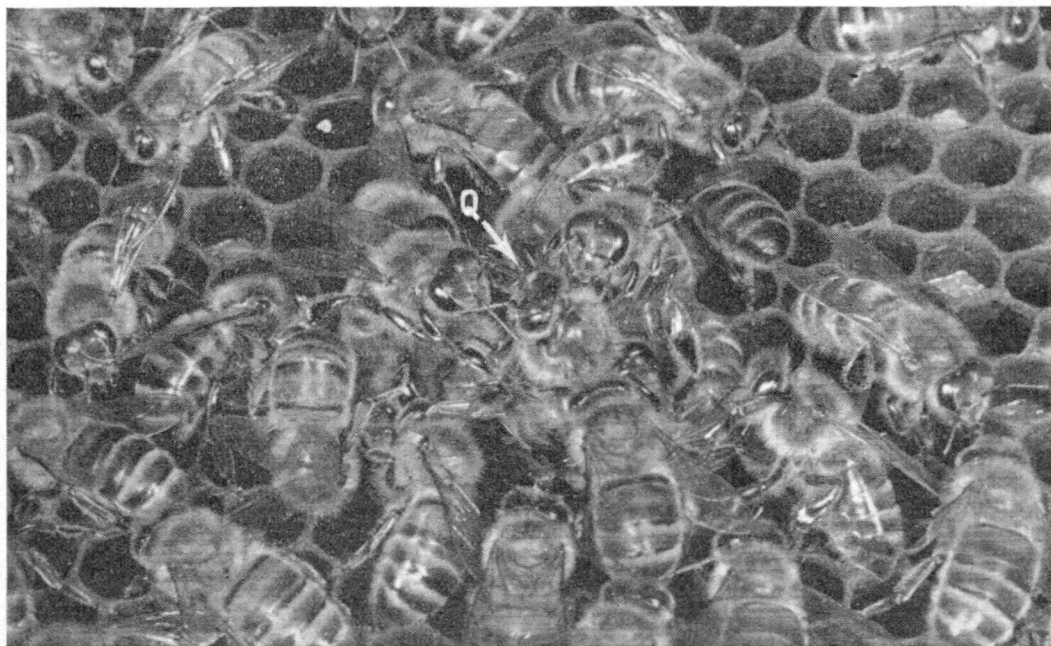
Behoudens het nemen van noodmaatregelen moet het niet nodig zijn dat er reeds in deze maand met de handen geïmkerd wordt. Experimenten in de bijenteelt laten we over aan hen die zeer deskundig zijn en het doel nastreven de kennis van de wetenschap te vergroten, met voorbijzien van directe honingwinning. In dit geval heiligt het doel ook hier de middelen. Wie nu niet met zijn handen van de volken afblijft kan zich mogelijk voor de volgende onaangename verrassingen geplaatst zien.

1. Het inballen van de koningin

Zodra we nu een bijenvolk gaan bekijken, bestaat de mogelijkheid, dat een aantal bijen rondom de koningin gaat dringen. Er ontstaat een soort van kluwen in het middelpunt waarvan zich de koningin bevindt. De bijen kunnen in deze kluwen zo dicht opeendringen, dat het de dood van de koningin ten gevolge heeft. Het gevaar voor dit inballen is het grootst wanneer er zich in het broednest alleen open broed bevindt. De reden voor dit inballen is ons, tot nu toe, onbekend.

2. De bijen vliegen te vroeg uit

Het onnodig verstrekken van voedsel in deze tijd van het jaar vestigt bij de bijen de indruk van een dracht, die er in werkelijkheid niet is. De bijen zullen hierdoor gewoonlijk de woning bij lagere temperaturen verlaten dan normaal, om de niet bestaande dracht te vinden. Daar de temperatuur echter nog te laag is om zonder gevaar voor verkleuming te kunnen uitvliegen, is het

Het inballen van een koningin

niet onmogelijk dat veel bijen de dood tegemoet gaan.

3. Te snelle ontwikkeling van het broednest

De schijn-dracht, die ontstaat door de bijen nu te voeren, kan er oorzaak van zijn, dat de bijen het broednest zeer snel uitbreiden, maar niet in staat zijn bij een invallende koude de broed-temperatuur in het gehele nest te handhaven. De bijen trekken zich namelijk bij de invallende koude weer dichter in de tros samen en de kans is er, dat een gedeelte van het broed door afkoeling sterft.

4. De bijen worden vatbaarder voor ziekten

Het alleen verstrekken van verdunde honing of suikerwater is voor de bijen niet voldoende om een broednest in stand te houden, er is ook stuifmeel nodig. Nu kan door het scheppen van een schijn-dracht het broednest zich zo snel uitbreiden, dat er in het volk een tekort ontstaat aan stuifmeel. Is er op zo'n moment in de natuur gebrek aan stuifmeel, of is het niet voor de bijen bereikbaar, dan ontstaan er in het volk ernstige tekorten aan voedingsstoffen, onder andere eiwitten en vitamines. De bijen worden spoedig zwakker en vatbaarder voor ziekten, met name de Nosema kan gemakkelijk de overhand krijgen. Nosema is een bijenziekte die in deze tijd van het jaar vrijwel in ieder volk in latente vorm aanwezig is. Ze kan een goedaardig en een kwaadaardig verloop hebben, waarbij in het laatste geval niet zelden het volk voor de voorjaars-dracht als verloren moet worden beschouwd.

Een minimum aan arbeid geeft meestal een maximum resultaat

Goede imkers behoeven nu nog niets aan hun volken te doen. Trouwens in de hele bijenteelt is het zo, dat, wie veel met de handen en weinig met de ogen werkt, doorgaans niet de beste resultaten bereikt. Als we in deze maand al weten hoeveel broed onze volken hebben, bekennen we hiermede, dat we het in de bijenteelt nog niet zo heel ver gebracht hebben. Einde deze of begin volgende maand kan de temperatuur al zo hoog oplopen, dat de bijen op het warmst van de dag korte uitvluchten gaan maken. Nemen we dit op onze bijenstand waar en zien we dat thuiskomende bijen kleine bolletjes stuifmeel aan hun poten hebben, dan kunnen we er zo goed als zeker van zijn dat er broed in de volken aanwezig is. Voor de opbouw van het broednest hebben de bijen stuifmeel nodig en, door hun instinkt gedreven, zullen zij dan ook geen gelegenheid voorbij laten gaan, dit te verzamelen. Het is zeker niet moeilijk te begrijpen, dat we onze bijen een dienst bewijzen wanneer we in de omgeving wat stuifmeelgevende planten poten.

Wat kan onze afdeling doen

Daar een goede stuifmeeldracht in het vroege voorjaar mede een van de noodzakelijke factoren is voor een snelle ontwikkeling van het broednest, is het gewenst dat wij alles doen wat mogelijk is om de bijen in staat te stellen het te kunnen verzamelen. Hoe meer stuifmeel ze nu in de natuur vinden, hoe beter; het is zeker niet onmogelijk dat onze afdeling de stuifmeeldracht vergroten kan. Op de vergadering doen we dan ook het voorstel om in onze gemeente op braakliggend terrein, langs sloten enz. stuifmeel gevende planten te poten of wilgen te stekken. Een kwestie van geld is het niet, waar het op aan komt is actief te zijn en wat dat betreft kunnen we bijna allemaal wel een voorbeeld nemen aan onze bijen.

Wat vindt er in het broednest plaats?

In gedachten zien we de koningin zich voortbewegen over de raten, omgeven door een aantal bijen die haar verzorgen. Vindt ze een schoongelichte cel in het broednest, dan zien we dat ze haar kop er in steekt, is alles in goede orde, dan verplaatst zij zich nog een cel verder, zodat haar achterlijf op de plaats is van de zojuist geïnspecteerde cel. Terwijl ze zich met de voorpoten vast haakt aan de wanden van de andere cellen verdwijnt haar achterlijf in de gecontroleerde cel en deponeert zij op het midden van de celbodem een eitje. In deze tijd van het jaar is dit zeker wel een bevrucht eitje, gelegd in een cel bestaande uit fijnwerk, vooreerst denkt het volk nog niet aan de teelt van darren. De koningin vervolgt haar weg over de raten op zoek naar andere schoongelichte cellen. Onze aandacht blijft echter bij het zojuist gelegde eitje.

Wat gaat er met het eitje gebeuren

Ten eerste merken wij op dat, wat wij aanzien voor de bodem van de cel, in werkelijkheid de achterzijde van de cel is. Het eitje staat dus eigenlijk aan de achterzijde van de wand met een punt naar de opening gekeerd. De eerste dag blijft het in deze positie om de tweede dag een schuine stand aan te nemen, de derde dag ligt het geheel tegen de achterzijde van de cel.

De voedsterbijen komen in actie

Op de vierde dag is uit het eitje een klein larfje te voorschijn gekomen. Het ligt op de bodem van de cel. We zien nu, dat de larve om de paar minuten bezoek krijgt van voedsterbijen, die wat vocht van de kopklier in de cel achterlaten. Zodra de larve een paar dagen oud is, wordt dit vocht vermengd met stuifmeel, suikers en water tot een soort voedselbrij. De larve groeit zeer snel en neemt in de zes dagen van haar bestaan wel met het vijftienhonderdvoudige aan gewicht toe. Al die tijd is de larve niet in staat zich van haar ontlasting te ontdoen, daar de verbinding tussen maag en darm nog niet tot stand gekomen is.

De bouwbijen komen in actie

Na in de cel zes dagen als larve te hebben doorgebracht, is het openbroed-stadium voor haar voorbij. De larve heeft zich gestrekt en de verbinding tussen darm en maag is tot stand gekomen, terwijl tevens met het spinnen begonnen wordt. We hebben dit echter niet kunnen zien, daar de bouwbijen inmiddels de cel afgesloten hebben met een plat plaatje was, dat zij poreus gemaakt hebben door er stuifmeel en bijenhaar door te mengen. Van open broed is de larve nu in de toestand van gesloten broed gekomen en heeft de popvorm gekregen. In de twaalf dagen nadat de cel gesloten werd, verandert de pop in een werkbij. De werkbij verlaat haar cel door het dekseltje van was in kleine stukjes te knagen en met nog donsachtig grijs haar en een licht gekleurd chitinepantser aanschouwt ze het levenslicht.

De ontwikkeling van de dar

Wanneer we wat verder in de tijd zijn gekomen zullen de eerste onbevruchte eitjes in grofwerk gelegd worden met het doel darren voort te brengen. De ontwikkeling verloopt in grote trekken gelijk aan die van de wel bevruchte eitjes waar de werkbijen uit voortkomen, alleen de pop-toestand duurt geen twaalf maar vijftien dagen. De dar knaagt het bolle dekseltje bij de geboorte ook niet in kleine stukjes maar knipt het met zijn kaken rond de wanden van de cel

in zijn geheel los, waardoor wij dit in ongeschonden staat op de bodem van de bijenwoning kunnen vinden.

De ontwikkeling van de koningin

Als een volk een bepaald stadium van ontwikkeling bereikt heeft, in april of mei, zal het zich gereed maken om aan de wet tot vermenigvuldiging te voldoen. Daar een bijenvolk zich voortplant door middel van splitsing is het noodzakelijk dat het zorgt dat ieder volk, dat door de splitsing ontstaat, een koningin tot zijn beschikking kan krijgen. De bijen bouwen daartoe aan de raten speciale grote cellen, zogenaamde zwermcellen of doppen. Deze zwermcellen worden bijna altijd vervaardigd van oude was.

Voordat de zwermcel voltooid is, wordt er door de koningin een bevrucht eitje in gelegd, dat geheel gelijk is aan een eitje waar een werkbij uit voortkomt. Het formidabele krachtvoer, dat de bijen in grote hoeveelheden aan de koningin-larve verstrekken, en dat anders van samenstelling is dan wat de werkbijlarve krijgt, is er oorzaak van, dat de larve in de zwermcel zich ontwikkelt tot een koningin. Daar de zwermcel recht naar beneden hangt, kleeft het larfje als het ware, te midden van de koningin-nepap, aan het plafond van de cel vast. De imker spreekt van „In de melk staan”.

Evenals bij de werkbij en de dar, duurt ook bij de koningin de eitoestand drie en de larvetoeestand zes dagen. Maar het popstadium, dat bij de werkbij twaalf, en bij de dar vijftien dagen duurt, duurt bij de koningin slechts zeven dagen. De koningin verlaat de cel door het bolle dekseltje niet helemaal los te knippen, maar zo, dat er een klein stukje vast blijft zitten, dat dienst doet als een soort scharniertje. Door middel van dit scharniertje blijft dus het dekseltje nog enige tijd aan de lege cel hangen. Daar passerende bijen het dekseltje weer dicht kunnen drukken is

het niet onmogelijk dat het voor een zich in de cel bevindende bij een dodecel wordt.

Nog een koningin, maar een/uit een redcel!

Een bijenvolk dat de koningin verliest en niet beschikt over zwermcellen, is toch in staat een koningin te kweken, mits er larfjes aanwezig zijn van ten hoogste een paar dagen oud. Cellen met larven van ruim een dag oud, worden hiervoor sterk vergroot, zodat ze buiten de raat uitsteken en naar beneden afbuigen. Ze doen wel wat denken aan grote komma's en hebben de naam van redcellen. Tellen wij die ene dag ouderdom van het larfje, in de redcel, op bij de drie dagen die er als eitje aan vooraf gingen, dan zien wij, dat er al vier dagen voorbij zijn van de totale ontwikkelingstijd die voor een koningin vereist is. Het is dan ook niet moeilijk te begrijpen, dat een koningin uit een redcel, nadat het volk moerloos werd, de twaalf à dertiende dag geboren wordt. De totale ontwikkelingstijd van een koningin is immers zestien dagen, waarvan we bij een koningin uit een redcel ongeveer vier dagen kunnen aftrekken.

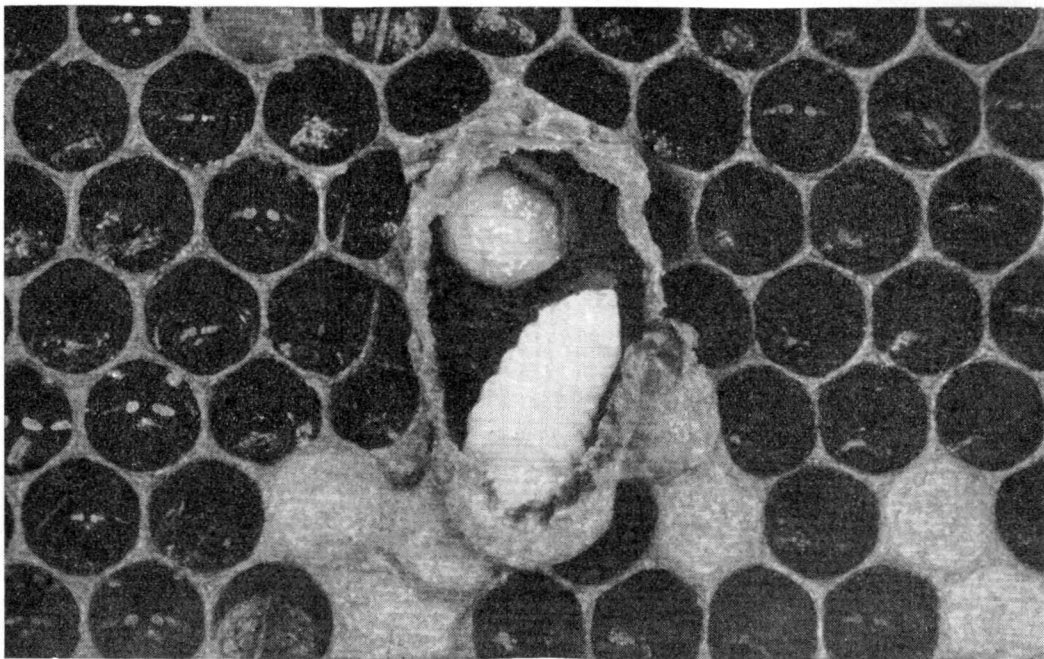
Voor de praktische bijenteelt is dit voldoende

Hoewel de verschillende stadia van ontwikkeling der bijen niet plaats vinden volgens een absoluut vast schema en de overgang van het ene tot het andere stadium tussenvormen kent, is dit in de praktische bijenteelt niet van invloed en het is voldoende de genoemde ontwikkelingstijden aan te houden.

Wat kunnen we nu aan de vliegplank waarnemen?

Ook in deze maand kan hetgeen er zich voordoet op de vliegplank, ons wel vertellen wat er in het volk plaats vindt en ons een indruk geven van de toestand der betreffende volken. We geven eerst acht of er ook iets is, waarover in de vorige maanden geschreven werd. Zien we nu dode bijen of andere ongerechtigheden door de bijen

(Vervolg op pagina 22.)

De redcel is opgebouwd uit wat oorspronkelijk werkstercellen waren

Op zoek naar een goed ras

Drs. P. Romeijn

Het is een verheugend verschijnsel dat de koninginneteelt de laatste jaren in ons land door grote groepen imkers ter hand wordt genomen. Er is door enkele imkers vóór die tijd al wel aan selectie gedaan, waarbij ook wel zeer goede resultaten werden bereikt, maar de oprichting van de Carnicacub in Twente en de Stichtse Koninginneteelt Club in de provincie Utrecht zijn toch wel een zeer grote stap in de goede richting.

Terwijl de Carnicacub is uitgegaan van de in ons land al jaren geteelde Carnica is de S.K.C. nog bezig zich te oriënteren omtrent de eigenschappen van de verschillende rassen en stammen. Dit jaar werden van drie soorten Carnica's en van de grijze Bergkaukasiër moeren geteeld en volgend jaar hopen we deze volken met elkaar te kunnen vergelijken wat betreft hun inwendige eigenschappen.

Reeds nu was het mogelijk een zeer beknopt onderzoek te doen naar de raszuiverheid aan de hand van de lichaamskenmerken. Alvorens hierop verder in te gaan is het echter goed na te gaan wat er zoal bekend is over de eigenschappen van deze rassen en de mogelijkheden deze zuiver te houden of te krijgen.

Welke eigenschappen wensen we?

We zullen het er wel over eens zijn dat de uitwendige kleur van de bij voor ons van geen belang is; het gaat ons immers alleen om de inwendige eigenschappen zoals: vruchtbaarheid, haaldrift, zwermtraagheid en zachtaardigheid. Toch moeten we ook letten op de uitwendige eigenschappen omdat juist deze ons kunnen helpen bij het beoordelen van de raszuiverheid en de kwaliteit van de bevruchting. Zo zal het optreden van gele ringen bij een ras, dat tot nu toe geen geel bevatte, er op wijzen dat de bevruchting fout was; van zo'n moeder telen we zeker niet verder.

Een ras of stam is zuiverder naarmate er bij de bijen van een volk en bij de volken onderling minder variatie in de lichaamskenmerken voorkomt. Daar een bepaald lichaamskenmerk meestal door meerdere genen wordt bepaald lijkt het me voor de hand te liggen altijd naar uitersten toe te selecteren. Dus b.v. niet op één gele ring selecteren; maar op óf volkomen geel óf volkomen geen geel. Of alleen op een zeer zwart pantser óf op een zeer licht pantser en niet op bruin. Tussenvormen kunnen naderhand altijd weer uiteenvallen in de uitersten.

De inwendige eigenschap, die we het snelst kunnen beoordelen is de geaardheid van een volk. Toch moeten we hiermee nog oppassen. Een klein volk van een minder zachtaardige stam is vaak gemakkelijk te behandelen. Om een juist oordeel te kunnen vormen moet een volk eerst op volle sterkte zijn en veel broed hebben. Als we zo'n sterk volk een geheel jaar lang onder verschillende weersomstandigheden hebben behandeld kunnen we iets meer zeggen. Ook de vruchtbaarheid kunnen we niet eerder

beoordelen of er moet een heel seizoen voorbij zijn.

Haaldrift en zwermtraagheid zijn nog moeilijker te beoordelen, omdat honinghalen en zwermen voor een groot deel van de sterk wisselende uitwendige omstandigheden afhangen.

Slechts vergelijkende proeven met groepen van minstens tien volken kunnen ons hier iets leren.

Welk ras is zuiver?

Zolang een ras zuiver is is het zeer zachtaardig; dit geldt zowel voor Carnica, Kaukasiër als Italiaan. We hebben echter alle gradaties van zuiverheid en een volstrekt zuiver ras bestaat niet. Laten we bijvoorbeeld voor de Carnica's eens nagaan wat volgens de verschillende telers de raskenmerken zijn.

Laten we de pantserkleur en flankentekens van de werkbijen nemen. De heer v.d. Berg uit Egmond schrijft in het Groentje van januari 1959: „helbruin tot donkerbruin met lichte spiegels; mag geen of slechts zeer kleine gele flanken hebben. Bij toenemende raszuiverheid verdwijnt de gele kleur geheel”. In de in het aprilno. gepubliceerde standaard voor het Carnicaras worden tot 25 pct. gele ringen toegelaten. In de Imkerfreund las ik ergens: „donker, vaak lederkleurige tekens (hoeken en een ring) die niet als bastaardtekens zijn te beschouwen”. Voor stam Sklenar: zeer zwart (niet meer dan 50 pct.) zwart en bruin; flankentekens afwezig of tot 50 pct. gele ringen.

Peschetz geeft voor zijn stam K 332: overwegend bruin tot lichtbruin met meest kleine flankentekens en geen gele ringen; maar geeft als ideaal voor de Carnica: zwart tot zeer zwart met hoogstens zeer kleine flankentekens. De viltbanden wil Peschetz 60 tot 70 pct. breed hebben, terwijl anderen met 30 à 50 pct. genoegen nemen.

Zo zien we dat de Carnica over het geheel bezien lang geen zuiver ras is. Er zijn echter wel zeer zuivere stammen te vinden. Peschetz schrijft in 1940 van zijn met veel moeite geselecteerde stam „K Glocknerin nr. 8” dat deze zeer zwermtraag is en zeer moeilijk tot het bouwen van darrenraat is te brengen. Van 40 volken had hij in 10 jaar geen zwermen meer en dit zonder zwermverhinderend. De zachtaardigheid van deze stam was fenomenaal. Overigens staat de Carnica als een sterke zwermmer bekend. Het is mijn ervaring dat men door ruimte te geven het zwermen wel zozeer kan uitstellen dat ze niet méér zwermen dan onze huidige bijen; maar verhinderen kan men het hiermee niet. De zeer snelle voorjaarsontwikkeling schept aan het einde van de voorjaarsdracht zo'n grote overmaat aan jonge bijen, dat zwermen zeer moeilijk is te verhinderen.

Van de Kaukasische bij is niet zoveel bekend behalve dan de lange tong en de grote zachtaardigheid. In de Kaukasus komen alle kleuren voor; maar het gaat hier om de grijze bergbij. Deze grijze berg-Kaukasiër werd omstreeks 1930

in Amerika geïmporteerd en sedert 33 jaar werd geen vers bloed meer ingevoerd.

De grootste teler van de zuivere Kaukasiër is de heer J. E. Hastings in Saskatchewan, Canada. Deze begon in 1943 te telen met de toen aanwezige best geselecteerde lijnen en verkreeg een zeer goede Kaukasische bij waarvan hij momenteel aan vrijwel alle telers van Kaukasische bijen in Amerika de teeltmoeren levert. Deze telers telen hiervan dochters, die ze (opzettelijk?) verkeerdt laten bevruchten en verkopen als gebruiksmoeren. Deze moeren zijn zelf zwart en geven zwarte darren, maar veel gele bijen. Deze volken zijn zeer zachtvaardig ondanks de verkeerdt bevruchting.

In Gleanings 1956 blz. 531 schrijft Hastings over deze niet-zwermende Kaukasiërs het volgende: „De Kaukasiërs, zoals ze hier worden geteeld, vertonen geen geel in hun bijen. Deze geheel grijze Kaukasiër is de meest niet-zwermende bij, die ik ooit zag. Vele sterke, overwinterde volken worden voor de zomer onverdeeld gelaten. Deze volken zijn vaak overbevolkt voor de hoofd-dracht en zwermen toch niet. Het is waar, ze kunnen zo nu en dan een aantal moerdompen aanzetten om hun moeder te vervangen op een wijze, die honingproductie vrijwel niet beïnvloedt. Ik heb sinds vier jaar geen zwerm gehad noch een dop gebroken ondanks het feit dat verschillende volken moeren van twee à drie jaar hadden.

De moeren worden niet geknipt, maar wel gemerkt zodat moersverwisseling gemakkelijk wordt ontdekt. Volgens mijn ondervinding vraagt elke Kaukasische moeder, die verkeerdt bevrucht is, onafhankelijk van de zwermtraagheid van haar stam, aandacht met het oog op zwermen”. Ook hier dus weer zwermtraagheid na een lange weg van selectie. Uit mijn correspondentie met de heer Hastings ontleen ik nog het volgende. Dr. Goetze verklaarde 5 à 6 jaar geleden, dat dit de zuiverste stam van allemaal was.

Er is niet veel verschil in kleur tussen Kaukasische- en Carnicawerkbijen, behalve dat geel bij de Kaukasiërs niet mag voorkomen. De moeren echter verschillen. Kaukasische moeren behoren zwart te zijn met bij een zeer klein percentage een enkele bruine band; Carnica's moeren variëren van zwart tot donkerbruin. Kaukasiërs kunnen evenals Carnica's zeer steeklustig worden als ze paren met een dar van een steeklustig volk. Bij de paring brengt de dar temperament, zwermneiging en neiging tot roven over en de moeder productie, propoliseren en

bouw van de toekomstige moeren. Hastings waarschuwt tegen de kruising met Carnica's omdat deze moeilijk is te ontdekken en de na-teelt hiervan zwermmoeilijkheden geeft. De Midnites, die in de V.S. door middel van K.I. uit de Kaukasiërs en Carnica's zijn geteeld, zijn verschrikkelijke zwermers, die veel propolis gebruiken. Er zijn daar veel vergelijkende proeven met Kaukasiërs, Midnites en Starlines genomen, waarbij de Kaukasiërs vaak de dubbele opbrengst gaven. Bij een test, die dit jaar in Saskatchewan werd uitgevoerd, brachten de Kaukasiërs 30 tot 60 pounds meer op dan één van de hybriden.

Hoe houden we een ras zuiver?

De allerzekerste manier is natuurlijk de K.I.; maar ook met een goed bevruchtungsstation is alles te bereiken en misschien nog meer dan met K.I. De natuurlijke keuze van de partners geeft immers altijd een grotere vitaliteit. De eisen, die aan een bevruchtungsstation moeten worden gesteld zijn zeer hoog. Volgens Hastings moet de omtrek bijenvrij zijn tot op een afstand van 10, liever 12 mijl. Hastings heeft in Saskatchewan een afstand van 10 mijl (16 km.) bijenvrij, en met warm zomerweer kan hij rekenen op een percentage misparingen van 2 à 5 pct. Bij koeler weer heeft hij geen misparingen. Ook elders in de literatuur lezen we dat darren minstens 15 km. kunnen vliegen. We zijn dus op Schiermonnikoog met windstil en warm weer nog niet volkomen zeker. Op mijn eigen bevruchtungsstation, waar op gemiddeld 4 km. geen bijen zijn, deed ik de ervaring op dat de kwaliteit van de bevruchtingen in het vroege voorjaar bij koel weer veel beter was dan later in het jaar. Door het aantal darren te vergroten, vergroten we ook heel sterk de kans op een goede bevruchting.

Een sterk volk kan volgens bepaalde gegevens niet meer dan 1000 darren zodanig voeden dat ze tot een paring in staat zijn. Per moeder moeten we op minstens 50 darren rekenen zodat voor 500 bevruchtungsvolkjes 25000 darren nodig zijn. Als er op Schiermonnikoog dus 200 volkjes tegelijk staan is een aantal darrenvolken van 10 geenszins te veel.

Daar het mogelijk is dat juist enkele goede eigenschappen door de dar worden overgebracht is het zeer belangrijk de darrenvolken goed te selecteren.

(Vervolg van pagina 20)

de woning uit slepen, dan is het volk de woning aan het reinigen. Voor ons is dit een teken, dat het volk in goede conditie verkeert en het bezig is zich voor te bereiden op de naderende lente. Volken die nu ten opzichte van andere volken meer stuifmeel verzamelen, hebben waarschijnlijk ook meer open broed. Wanneer we nu darren waarnemen is dit een ongunstig teken, daar het volk waarschijnlijk moederloos is of niet beschikt over een goede koningin. Bij waarnemingen aan de vliegplank mogen we geen vergelijkingen maken met volken die wel en niet in de zon staan. Een volk dat in de zon staat zal, onder dezelfde omstandigheden en in deze tijd van het jaar, meer vliegvertoon te zien geven dan een volk dat niet in de zon staat.

Wat we niet moeten vergeten

1. Om ook deze maand met de handen van de volken af te blijven.
2. Om op de vergadering van onze afdeling het voorstel te doen de stuifmeeldracht te verbeteren.
3. Dat de ontwikkelingstijd van een werkbij 21, van een dar 24 en van een koningin 16 dagen duurt.
4. Dat de ontwikkelingstijd van een koningin in een redcel 12 à 13 dagen duurt.
5. Dat het ongeveer 40 dagen duurt vóór uit een bevrucht eitje een werkbij zo ver ontwikkeld is, dat ze als veldbij dienst doet.
6. Dat een koningin uit een zwermcel en uit een redcel volkomen gelijkwaardig zijn.

RENKUM

H. FOLMER

De voorwaarden inzake huur en verhuur van bijenvolken in 1962

De contactcommissie van fruit en bijentelers, welke wordt gevormd door enkele vertegenwoordigers van de afdelingen Fruitteelt en Bijenteelt van het Landbouwschap en een drietal deskundigen, heeft volledige overeenstemming bereikt over de hieronder staande huurvoorwaarden.

A. De minimum-huurprijzen

Hierbij is onderscheid gemaakt naar de huisvesting van het bijenvolk en naar de omstandigheden bij de bestuiving. In 1962 bedraagt de huursom voor één volk geplaatst:

	kast- volk	korf- volk
— in de boomgaard en bij zacht fruit	f 10,—	f 9,—
— in de broeikassen	„ 25,—	„ 20,—
— in de open lucht bij me- loenen en aardbeien on- der plat glas	„ 20,—	

Bovendien zal de **huurder** in de regel ook de vervoerskosten van het bijenvolk moeten betalen.

B. Verplichtingen voor de imker

- De verhuurder moet ervoor zorgen, dat
- de bijenvolken tijdig op de aangegeven plaats(en) aanwezig zijn, d.w.z. uiterlijk bij het begin van de bloei,
  - de volken daar blijven tot het einde van de bloeiperiode, tenzij de huurder toestemming zou geven om de volken eerder weg te halen,
  - de volken desgevraagd verspreid worden geplaatst in de boomgaard. De spreiding zal echter niet verder behoeven te gaan dan tot groepen van 5 volken per ha.,
  - de bijenvolken worden verpleegd,
  - de volken goed reisklaar te maken zijn en voorts aan de volgende eisen voldoen:

a. kastvolken

Het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben. Eitjes en broed in alle

stadia moeten aanwezig zijn in tenminste 4 ramen.

Tenminste moeten bij het begin van de kersenbloei 7 en bij het begin van de appelbloei 8 ramen door bijen bezet zijn bij een buitentemperatuur van 12° C. Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

b. korfvolken

Het volk moet een bevruchte leggende koningin hebben. Eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn. Verzegeld broed moet zichtbaar zijn.

Tenminste moeten bij het begin van de kersenbloei 4 en bij het begin van de appelbloei 5 raten door de bijen bezet zijn bij een buitentemperatuur van 12° C. Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

C. Verplichtingen voor de fruitteler

- De huurder behoort ervoor te zorgen, dat
- een behoorlijke standplaats voor de bijenvolken aanwezig is, (als deze standplaats vóór van de harde weg ligt, zal de fruitteler allicht een vervoermiddel beschikbaar stellen),
  - de volken tijdens de bloeiperiode niet worden verplaatst,
  - indien vee in de boomgaard komt, er een deugdelijke afrastering rond iedere bijenstand is,
  - de vruchtbomen gedurende de bloeiperiode niet worden bespoten of bestoven met voor bijen giftige stoffen,
  - andere eveneens door de bijen druk bezochte planten gedurende de bloeiperiode niet in aanraking komen met giftige stoffen,
  - voorkomen wordt, dat sloten en andere drinkplaatsen van de bijen worden vergiftigd,
  - de vastgestelde huursom vóór het einde van de bloeitijd wordt betaald.

D. Controle en arbitrage

De fruitteler heeft het recht één of meer deskundigen te verzoeken te controleren of de geleverde volken aan de gestelde eisen voldoen. Tijdig zal aan de eigenaar der volken bericht worden gezonden wanneer de controle plaats heeft.

Indien er geschillen zijn, welke in onderling overleg niet kunnen worden geregeld, kan een beroep worden gedaan op de Rijksbijenteeltconsulent of een van zijn assistenten. Diens uitspraak hierin is bindend voor beide partijen.

De onder A t/m D genoemde voorwaarden zijn vrijwel volkomen gelijk aan die, welke voor 1961 werden vastgesteld.

De schade aan bijenvolken door het aanwenden van bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw

De Contactcommissie heeft ook aandacht besteed

Suikerprijs verlaagd

De prijs van de bijensuiker voor de voorjaarslevering is 66 cent franco afdeling, de prijs is dus 2 cent lager dan vorig jaar.

Koolzaad Flevopolder

In de Flevopolder wordt ruim 1000 ha koolzaad vrijgegeven voor de bijen. Zo nodig zal dit koolzaad worden gespoten met thiodaan. Nadere mededelingen in het volgende nummer. Aanmelding voor plaatsing: E. Wietsma, Lemsterweg 15, Oldelamer, tel. 05268—261.

aan de verschillende oorzaken van schade aan bijen, wanneer deze vliegen op land- en tuinbouwgewassen. De conclusie was, dat — zo het al noodzakelijk zou zijn om tijdens de bloeiperioden bestrijdingsmaatregelen te treffen — er veelal doeltreffende bestrijdingsmiddelen verkrijgbaar zijn, welke toch niet of nauwelijks schadelijk zijn voor de bijen. Besloten werd bij de voorlichting over de te kiezen bestrijdingsmiddelen méér aandacht te vragen voor het leven

van de bijen. Hierdoor zou veel schade kunnen worden voorkómen.

De secretaris van de Contactcommissie van fruit- en bijentelers.

N.B. Wij willen onze leden met nadruk aanbevelen zich aan de bovenstaande voorwaarden te houden, omdat deze door beide partijen gezamenlijk werden vastgesteld, zulks in het belang van zowel de Nederlandse fruitteelt als van de imkerij.

Lezer schrijft :

Ha, die v. d. Sluijs !

Weer een werktekening van weer een nieuwe (?) kast. Nou nieuw ? Die vierkante kast met de ramen dwars op elkaar is toch al bekend ? Maar enfin collega v. d. Sluijs heeft diep nagedacht over mogelijkheden en dat is een verdienste.

Het is echter bedenkelijk te constateren dat terwijl hij de constructie van de genormaliseerde kast niet goed kent er toch maar kritiek op durft leveren.

Voor men daar aan begint in het openbaar moet men toch eerst wel eens even zo'n geval gaan bezien.

Aangezien het vlieggat toch de hele winter geheel open blijft zou de isolerende luchtlaag geen zin hebben.

De buitenlucht zou vrijelijk om de binnenbak kunnen trekken.

Heer v. d. Sluijs zet u maar eens de buitenbak op de bodem van een genorm. kast dan zal u ontdekken dat er geen buitenlucht tussen de buiten- en binnenbakken kan komen.

Of om deze, wat v. d. S. noemt, fictie, de kast genormaliseerd zou zijn op normblad ? Och kom.

De aanvankelijke opzet was het in ons land gangbare bijenraam te normaliseren terwille van de uitwisselingsmogelijkheden (met uw raam met kortere oortjes zit u wel in een klein hoekje wat dat betreft).

Er is een raam uit ontstaan dat nooit scheluw kan trekken. Omdat door de verschillende kastfabrikanten ook verschillende maten werden aangehouden is de norm. comm. verder gegaan met ook de maten van de bakken vast te leggen zodat de ramen ook werkelijk in de bakken zouden passen en opdat er bij ruilen en verkoop geen moeilijkheden zouden zijn.

Normaalblad N 1061 omvat dan ook alle maten waaraan de kast moet voldoen.

Er zijn fabrikanten die iets goedkopere kasten leveren onder de medeling, „gelijk als genorm. kasten”.

Koopt men nu tweedehands kasten en mogelijk door een amateur zelf gemaakt dan moet men het gedegen goede daar niet mee over één kam scheren en kent men dat originele produkt niet eens, dan is kritiek oefenen minder juist.

Dubbel-, of enkelwandig gaat ook heus niet alleen om de isolerende luchtlaag.

Wie overigens de enkelwandige kast prefereert neme de solide Spaarkast waarin ook weer de sterke genormaliseerde ramen.

Deze kast is niet genormaliseerd maar goede kastfabrikanten als die te Boxtel en Wage-

ningen hebben wel eenzelfde maat daarvoor.

Van het zelf maken komt in 99 van de 100 gevallen niets anders dan mislukkingen terecht. De vereiste houtbreedte is niet te koop bij de gewone houthandel. Wordt zo'n misbaksel dan later aan een ander overgedaan dan zit die met de altijd durende ellende. Begint zo'n man dan ook nog aan kritiek dan is het wel helemaal mis.

Nu zou ik nog aan het adres van bijenvriend Straat iets willen zeggen (Dec. Mndshr.)

Ik heb even lekker gelachen toen ik las dat u schrijft dat wat de een niet lust de ander zich dik aan eet.

Zo is het.

Ir. Mommers hield in Leeuwarden een inleiding over belevenissen op Ambr. Hoeve. Al direct aan het begin klom hij op zijn stokpaardje van de Spaarkast. Hij zei echter er niet teveel over te zullen zeggen want Stienstra, als voorstander van de genormaliseerde Simplexkast, was onder zijn gehoor.

Bij 't vragenstellen zeide ik er niets anders van te willen zeggen dan dat men wel zegt dat de een meer van de moeder, de ander meer van de dochter houdt. Een guit interrumpende met de opmerking „En de ander van allebei”.

En ja, even lekker lachen jongens en dhr. Mommers en Stienstra lachten natuurlijk mee, want wederzijds respecteren we elkanders inzicht.

In onze laatste alg. verg. heb ik betoogd dat we twee goede kastmodellen hebben waarmee alle methodes kunnen worden uitgevoerd n.l. de genormaliseerde Simplex en de Spaarkast. Om de uitwissel- en verhandelbaarheid van dienst te zijn meende ik dat het steeds weer „uitvinden (?) van alle mogelijke modellen te moeten afkeuren.

U meent nu dat 4 m.m. ruimte tussen buitenraam tot bakwand te weinig is om het raam geheel te kunnen uitbouwen.

Nu vriend, als u langer bijen gaat houden dan blijktbaar tot nu en goede volken heeft zal u ervaren dat uw inzicht niet juist is.

Vraag eens aan collega's dan zal u horen dat heel vaak het buitenste raam aan beide kanten broed en verzegelde honing bevat.

De afstandblijkes zijn zo berekend dat op uitgebouwde ramen de bijen ruggelings kunnen passeren. Zou die ruimte groter zijn dan gingen de bijen er stukken raat tussenin bouwen. Tussen buitenraam en bakwand is die ruimte doelbewust aangehouden. Hebben de bijen naar hun zin eens wat ruimte te min dan bouwen ze zelfs nog wel eens een stukje aan die wand.

De ervaring zal u leren dat de afstanden goed zijn.

Leeuwarden

Tj. Stienstra

1. GENORMALISEERDE SIMPLEXKAST

Maten en constructie geheel volgens de voorschriften van de Normalisatie-Commissie. De kast bestaat uit bodem met vliegplank, 2 buitenranden, broed- en honingkamer met draaglijsten, ramen en afstandblikjes en dak met zink. Desgewenst wordt de kast zonder prijsverhoging geleverd met een plat dak in plaats van een genormaliseerd dak.

Bijpassende onderdelen:

2. Bodem met niet krom trekkende vliegplank, aan de kast bevestigd met messing pianoscharnier over de volle breedte	f 8,75
3. Buitenrand	„ 7,70
4. Broedkamer met draaglijsten	„ 4,60
5. Honingkamer met draaglijsten	„ 4,10
6. Genormaliseerd dak met zink	„ 7,90
7. Plat dak met zink	„ 7,90
8. Reisraam	„ 3,10
9. Separator, bestaande uit geprofileerde rand met gaasraam en dekplankjes	„ 6,70

Voor het bedekken van een volk in een genormaliseerde Simplex kunt u gebruiken:

10. Dekkleedje van vilt	„ 1,50
15. Dekplank Ideaal. Isolerend board met bijenruimte boven de bovenlatten, draaischijf met grote en kleine voeropening, beide voorzien van geperforeerd zink en nog een opening voor de voederballon. De voeropening kan bij korte reizen in het voorjaar ook wel als reisraam worden gebruikt, maar men neme geen risico en gebruike in twijfelgevallen steeds het reisraam	„ 3,20
16a. Dekplank Universeel. Boven en onder bijenruimte. In de opening past de bijenuitlaat (nr. 133)	„ 2,50

Voor het voeren:

17. Glazen voederballon, inhoud 1 liter, past op het spongat van de stromat en op de opening van de dekplank Ideaal	„ 0,90
18. Bijpassend voerbordje	„ 0,30

Op de genormaliseerde Simplex passen:

22. Bijenuitlaat, gemonteerd op uitlaatbord. Daags voor het slingeren tussen broed- en honingkamer leggen, de volgende dag is de honingkamer praktisch bijenvrij. De uitlaat niet langer laten liggen dan nodig is, want niet gebruikte uitlaten worden door de bijen dichtgekit. De uitlaat werkt alléén als er géén broed in de honingkamer zit!	„ 3,95
23. Zwermvanger Alley's trap. Als het volk zwermt loopt de moeder door een fuik naar boven en kan niet terug. Kan ook worden gebruikt om de darren van een volk op te vangen	„ 5,50
24. Sectiebak, sectieraampjes zie nr 228 e.v.	
25. Glasdekraam	„ 6,70
26. Voerbak, model spaarkast	„ 7,50
27. Kleurcreosoot groen per 1 kg	„ 3,00
geel per 1 kg	„ 3,25

28. Voerbak van plastic, inhoud 2 liter, onverslijtbaar	f 7,50

30. VERBETERDE SIMPLEXKAST

Voor het reizen zijn verbindingssstaven tussen bodem en dak aangebracht. Het dak steekt verder over dan de simplex. De kast heeft drie buitenranden, die gezamenlijk iets hoger zijn dan de twee buitenranden van een simplex. Men kan dus de onderste broedkamer verwijderen zonder de onderste buitenrand weg te nemen. De middelste buitenrand is voorzien van vlieggaten en een aanvliegplank. Hierdoor is een afzonderlijke separator overbodig. De kast bestaat uit: bodem en aanvliegplank, 3 buitenranden, reisraamseparator, broed- en honingkamer met ramen en afstandblikjes, dak met verbindingssstaven en vleugelmoeren.

Bijpassende onderdelen:

31. Bodem	f 9,40
33. Buitenrand zonder vlieggaten	„ 7,10
34. Buitenrand met vlieggaten en vliegplank	„ 7,70
35. Reisraamseparator	„ 5,00
Als men deze op de onderste broedkamer legt, correspondeert hij met de vlieggaten in de middelste buitenwand.	
4. Broedkamer met draaglijsten	„ 4,60
5. Honingkamer met draaglijsten	„ 4,10
36. Dak	„ 8,00
37. Verbindingssstaven met vleugelmoeren, per stel	„ 2,75

40. SPAARKAST

De spaarkast is ontworpen door de Rijksbijenteeltconsulent Ir. J. Mommers. Bodem en broedkamer vormen één geheel, wat bij het reizen zeer gemakkelijk is. Alle onderdelen staan koud op elkaar, zoals alle in Amerika gebruikelijke kasten. Ze worden echter verbonden met zeer doelmatige kastverbinders. Bij de kast behoort een reisraam, dat óók gebruikt kan worden als separator. Verder een dekplank inplaats van het kleedje, waarmee gewoonlijk de ramen worden afgedekt. Over de hele kast past een grote voerbak en over alle onderdelen past het platte dak, dat met zink is bekleed. Evenals in alle kasten van het Bijenhuis past ook in deze Spaarkast, bestaande uit broedkamer met vaste bodem, honingkamer, broed- en honingkamer, het genormaliseerde simplexraam.

VERKOOPVOORWAARDEN

De levering geschiedt ongefrankeerd.
Reclames binnen 8 dagen.
Goederen reizen voor rekening van geadresseerde; bij beschadiging late men meteen een verklaring van bevinding opmaken.
Betaling binnen 14 dagen na factuurdatum op giro no. 823276 of op onze rekening bij de Twentsche Bank N.V., Wageningen.
Al onze prijzen zijn vrijblijvend.

Op verzoek kan bij de spaarkast ook een losse bodem geleverd worden.

Bijpassende onderdelen:

41. Broedkamer met vaste bodem, opklapbaar vliegplankje en draaglijsten	f 10,80
42. Honingkamer van broedkamerformaat, met draaglijsten	„ 8,90
43. Honingkamer van honingkamerformaat, met draaglijsten	„ 6,90
44. Dekplank	„ 2,00
45. Reisraam-separator	„ 5,40
46. Voerbak met bijbehorend glaasje om de voeropening af te dekken	„ 7,50
47. Dak met zink	„ 7,90
48. Metalen kastverbinder per stuk	„ 0,30
49. Losse bodem voor spaarkast	„ 6,70
50. Bijen-uitlaat, gemonteerd op uitlaatbord	„ 3,95
51. Zwermvanger Alley's trap	„ 5,50
52. Sectieramen, zie nr. 229.	

60. ENKELWANDIGE SIMPLEXKAST

Deze kast heeft een dubbele voor- en achterwand, doch de zijkanten zijn enkelwandig. De kast is voorzien van verbindingstaven met vleugelmoeren om het reizen te vergemakkelijken. In de bovenste buitenrand zijn vliegaten aangebracht met een aanvliegplankje, zodat geen afzonderlijke separator nodig is. De bovenste bak is ingericht als honingkamer, doch deze kan, door het inbrengen van een paar klossen met daarop bevestigde draaglijsten, ook worden gebruikt als dubbele broedkamer.

Enkelwandige simplex, bestaande uit bodem, broedkamer, honingkamer (tweede broedkamer) met draaglijsten, dak met verbindingstaven en vleugelmoeren compleet met reisraam, broed- en honingkamerramen en afstandblikjes.

Bijpassende onderdelen:

61. Bodem met vliegplank	f 8,75
62. Broedkamer met draaglijsten zonder ramen	„ 9,95
63. Honingkamer (tweede broedkamer) met draaglijsten en klossen met draaglijsten zonder ramen	„ 10,70
64. Dak	„ 7,90
64a. Verbindingstaven met vleugelmoeren, per stel	„ 2,75
65. Reisraam	„ 3,00
68. Bijenuitlaat, gemonteerd op uitlaatbord	„ 3,95
69. Zwermvanger Alley's trap	„ 5,50

70. FRUITTELERSKAST

volgens het ontwerp van de oud-Rijksbijenteeltconsulent Dr. Ir. A. Minderhoud. De kast wordt geleverd compleet met raampjes en dak met zink . . . . .

80. ZESRAMER

Dit kastje wordt geleverd met ramen en afstandblikjes, 3 dekplankjes, voerbak en dak met zink, geheel compleet . . . . .

81. Zesraamskastje zonder ramen of verdere toebehoren	„ 7,50
82. Reisraam	„ 1,70
83. 3 dekplankjes	„ 1,70
84. Voerbak	„ 6,90
85. Dak met zink	„ 6,50

90. DRIERAAMSKASTJE

ontworpen door de oud-Rijksbijenteeltconsulent Dr. Ir. A. Minderhoud, met voerruimte, compleet met ramen en afstandblikjes. Dit kastje wordt veel gebruikt voor de teelt van koninginnen op simplex-broedkamerramen . . . . .

91. Drieraams koninginneteelkastje voor 3 honingkamerramen	„ 7,90

RAMEN, AFSTANDBLIKJES

120. Broedkamerramen, genormaliseerd, per 100	„ 22,00
120a. Broedkamerramen met spleet, per 100	„ 23,00
121. Honingkamerramen, genormaliseerd, per 100	„ 21,50
121a. Honingkamerramen met spleet, per 100	„ 22,50
132. Afstandblikjes, per 100	„ 2,50

(De onderdelen van de raampjes worden zeer nauwkeurig afgewerkt en men spijkt ze dan ook gemakkelijk in elkaar).

Ideaalramen

Deze kunnen uitsluitend worden gebruikt voor gewapende kunstraat. Bij het inzetten van gewapende kunstraat in Ideaalramen heeft men geen andere gereedschappen nodig dan alleen een hamer en een paar spijkertjes.

122. Ideaalramen broedkamerformaat, per stuk f 0,35, per 100	f 34,00
123. Ideaalramen, honingkamerformaat, per stuk f 0,34, per 100	„ 33,00

De Ideaalramen hebben buitenwerkes dezelfde maat als het genormaliseerde simplexraam en ze kunnen dus ook met gewone simplexramen door een worden gebruikt.

124. Verkleinblok, tweeraams	f 1,60
125. Verkleinblok, drieraams	„ 2,00
126. Scheidingsplankje, broedkamerformaat	„ 0,75
127. Kastcijfers, groot model	„ 0,14
128. Idem, tussenmaat	„ 0,13
129. Idem, klein model	„ 0,12

ONDERDELEN VAN KASTEN

130. Draaglijsten, per paar	„ 0,50
131. Afstandrepen, per paar	„ 1,50
132. Afstandblikjes, per 100	„ 2,50
133. Bijenuitlaat, niet gemonteerd op uitlaatbord	„ 1,45
Voor gemonteerde uitlaten zie men bij de betreffende bijenkast.	
134. Pianoscharnier voor vliegplank, 40 cm	„ 2,00

KUNSTRAAT EN BENODIGDHEDEN VOOR HET INZETTEN VAN KUNSTRAAT

140. Kunstraat voor genormaliseerde simplexramen. Men diene bij de bestelling op te geven of kunstraat van broedkamerformaat of van honingkamerformaat gewenst wordt. Per kg (19 vel broedkamer of 28 vel honingkamer)	f 6,75
141. Extra dunne kunstraat (zie boven) per kg	„ 7,25
143. Gewapende kunstraat, uitsluitend te gebruiken in ideaalraampjes, zowel broed- als honingkamerformaat, per kg	„ 7,75

Raampjesdraad

144.	Klos van 500 gram	f 2,60
144a.	Klos van 200 gram	" 1,15
145.	Klos van 100 gram	" 0,60
146.	Bosje van 50 gram	" 0,35
147.	Gaatjesapparaat voor het prikken van gaatjes in de latten der raampjes. Door deze gaatjes worden de draden gehaald. Zonder afstandbeugel	" 4,00
148.	Gaatjesapparaat met afstandbeugel. De beugel dient om de gaatjes gemakkelijk allemaal op de juiste plaats aan te brengen zonder dat men de plaats van de gaatjes hoeft af te meten	" 6,75
149.	Gaatjespriem in houten handvat	" 1,30
150.	Spoorwielletje met grote koperen knop. Het wielletje wordt verwarmd en het spoort over de draden, waardoor deze in de kunstraat worden gedrukt	" 2,00
151.	Gietlampje Blitz voor het aangieten van kunstraat	" 6,00
152.	Spleetopener. Hiermede wordt de zaagspleet van het raampje opengesperd, zodat men gemakkelijk de kunstraat in de spleet kan laten zakken	" 0,75
153.	Metalen oogjes per 100 f 0,50, per 100 gram	" 4,50
154.	Elektrische kunstraat-insmelter	" 16,00

MERKEN VAN KONINGINNEN EN BIJEN

160.	Koninginnevangtoestel Regina, bestaat uit een glazen buis, afgesloten door twee kurken. Door de ene kurk steekt een wijde buis, door de andere een nauwe. Na het opzuigen van de koningin wordt één der kurken verwijderd en vervangen door een dop met merketje. De andere kurk wordt vervangen door een viltzuiger, waarmee men de koningin tegen het merketje drukt om haar te knippen en te merken	f 5,00
161.	Moerfuik Mofu. Ook een vang- en merkettoestel, de gebruiksaanwijzing wordt bijgeleverd	" 5,00
163.	Zalith Garnituur voor het merken van koninginnen	" 3,00

BESCHERMINGSMIDDELEN

169.	Imkershoed	" 5,10
170.	Beroker (blaasbalg). Hierin kunt u bijv. een rolletje golfkarton gebruiken om rook te verwekken	" 6,00
171.	Rookpatronen voor deze beroker, rolletjes golfkarton kant en klaar. U houdt er een lucifer onder tot de patroon schroeit en doet deze dan vlug in de beroker	" 0,04
172.	Beroker Vulkan. Hier is de blaasbalg vervangen door een veerwerk dat een ventilator aandrijft. Met een handgreep in en buiten werking te stellen. Het veerwerk loopt ongeveer een kwartier	" 21,50
173.	Dathepijp zonder kogelventiel	" 8,15
174.	Dathepijp met kogelventiel, voor niet-rokers. Men vult de kop van de pijp met tabak of ander rookmateriaal, steekt het van onderen aan en blaast de rook uit het mondstuk. Het ventiel voorkomt dat de rook in het mondstuk opstijgt	" 8,95
175.	Rookblazer, een Dathepijp die niet in de mond wordt gehouden, doch die met een koord om de hals wordt gedragen.	

	Men blaast in een mondstuk, dat met een rubberslang aan de pijp verbonden is en de rook komt aan de andere kant uit het mondstuk	f 8,95
177.	Bijenkap ruim model	" 4,75
177a.	Bijenkap met vizier	" 4,25
178.	Bijensluis met vizier. Wordt over de hoed gedragen en geeft dus meer ruimte tussen vizier en gelaat	" 5,10
178a.	Bijensluis van tule, licht en luchtig	" 5,60
179.	Vizier met pijpgat	" 1,50
181.	Handschoenen, leer, per paar	" 8,00
183.	Carbollap van Engels pluksel, houdt de geur zeer lang vast	" 1,20
184.	Flesje carbol voor de carbollap	" 1,00
184a.	Klein flesje carbol	" 0,40
	Para doodt de wasmot. Kristallen, die een gas afgeven dat zwaarder is dan lucht. Een schotelletje met 50 gram boven in een stapel van 6 broedbakken met raten is voldoende.	
185.	Fles Para van 150 gram	" 0,75
186.	Fles Para van 50 gram	" 0,35
187.	Flacon Vaseline	" 0,75
188.	Globol, dezelfde werking als para, per pakje	" 0,35

KONINGINNEROOSTERS

210.	Zinken rooster 40 x 40 cm, zeer nauwkeurig afgewerkt	" 2,20
211.	Idem per rol, 100 x 200 cm	" 22,50
212.	Draadrooster 40 x 40 cm. Overtreft wat kwaliteit, stevigheid en afwerking betreft alles wat tot nu toe bekend is	" 3,10

OVERIGE BENODIGDHEDEN

219.	Plastic weegschaal	" 13,25
220.	Bijenveger, groot model, niet te stug en niet te zacht, met gemakkelijk in de hand liggend handvat	" 1,60
221.	Raampjeslichter met schraapmes	" 1,45
	Het schraapmes dient om bovenlatten van raampjes, bodems van kasten, enz. af te schrapen.	
221a.	Idem, Duits model	" 1,85
222.	Raampjesgreep Simplex. Een verende dubbele tang waarmee men de raampjes uit de kast neemt en met één hand vasthoudt. De andere hand houdt men vrij	" 3,00
222a.	Raampjestang voor Alberti-kast	" 4,10
223.	Moerhuisje, het oude beproefde model	" 0,25
224.	Verzendblokje voor koninginnen	" 0,75
225.	Salpeterlapjes, per pakje van 12 stuks	" 0,25
227.	Zwavelapjes, per pakje van 12 stuks	" 0,25
228.	Sectiebak voor Simplex- en V.S.-kast, compleet met secties	" 15,00
229.	Sectieraam, met 3 secties	" 2,50
229a.	Amerikaanse secties, per stuk	" 0,35

HONINGSLINGERS

230.	Drieraams Standaardslinger voor drie broed- of zes honingramen, onverwoestbaar ook na jarenlang intensief gebruik. De korf is niet van gaas, doch van stevig uitgestansd metaal. De wormwielaandrijving werkt nagenoeg geruisloos. Met terugdrukrem	" 150,00
231.	Vierraams Standaardslinger als boven voor 4 broed- of 8 honingramen	" 175,00
232.	Tweeraams Tafelslinger als boven, doch zonder onderstel, voor 2 broed- of	

4 honingramen	f 110,00
233. Snijkraan voor honingslinger	" 7,50
234. Drijfwerk voor slinger	" 35,00
235. Ontzegelbak, metaal	" 22,00
236. Snijkraan voor honingslinger	" 4,50

VOOR DE HONINGGOOST

240. Handkolbtoestel voor het slingerbaar maken van heidehoning. Een uiterst solide apparaat	" 18,00
241. Ericaborstel, vervult dezelfde dienst als het handkolbtoestel, doch minder goed	" 6,00
242. Ontzegelm	" 4,50
243. Ontzegelvork	" 3,30
244. Dubbele honingzeef met hengsel, doorsnee 20 cm	" 7,40
246. Dubbele honingzeef met beugel, die op de emmer rust, doorsnee 22 cm	" 7,40
247. Bijenuitlaat, te monteren op uitlaatbord. Daags voor het oogsten tussen broed- en honingkamer plaatsen en de volgende dag zijn de honingkamers zo goed als bijenvrij. De uitlaat nimmer langer op het volk laten liggen dan nodig is	" 1,45
Bijenuitlaat, gemonteerd op uitlaatbord, zie bij de betreffende kast.	
248. Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	" 0,75
249. Idem, 150 cm breed, per meter	" 2,50
250. Perszak voor het persen van honing	" 7,50
251. Honingspaan, voor het scheppen van gekristalliseerde honing	" 6,50

De golfkarton verzenddozen voor honingglazen worden in rekening gebracht.

HONINGBOKALEN, HONINGPOTTEN, HONINGBUSSEN

260. Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „Zuivere Nederlandse Bijenhoning” en ons verenigingsmerk in het glas aangebracht, met deksel	f 0,26
261. Pondsflacon, met deksel, karton en perkamentinlage	" 0,18
262. Halfpondsflacon als boven	" 0,15
263. Monsterpotjes, 50 gram	" 0,10
264. Schroefdeksel voor pondsflacon, per 100	" 3,50
264a. Schroefdeksel voor bokaal, per 100	" 5,50
265. Kartoninlage, per 100	" 1,10
267. 50-ponds honingemmer, met 2 handvatten	" 3,80
268. 25-ponds honingemmer, aangesoldeerd hengsel	" 2,10
269. 10-ponds honingemmer, hengsel aan draagband	" 1,25
270. 5 ponds honingemmertje, uitvoering als 10-ponds	" 0,90
271. Doosje voor raathoning, met cellofaan venster	" 0,13

ETIKETTEN

280. Honingetiketten, blauw, per 100	" 1,70
281. Honingetiketten, kleurendruk, opgeven inhoud 450 of 500 gram) per 100	" 1,60
282. Sluitetiketten met rondjes, per 100	" 1,30
283. Honingetiketten voor honingbokalen, kleurendruk, per 100	" 1,60
284. Porseleinen honingpotje (korfmodel)	" 1,50

Wij zenden u gratis monsters van honingetiketten

HONINGRECLAMEMATERIAAL

290. Enveloppen, aan de achterzijde bedrukt met een pakkende honingreclame. Imkers en afdelingsbesturen, gebruikt deze enveloppen voor uw correspondentie, per 100	f 2,00

KORVEN EN DIVERSEN

301. Scheidingsplankje voor boogkorf	" 0,75
302. Oognagels, per stuk	" 0,05
303. Strokorf, het allerbeste, oersterk	" 8,00
305. Schepkorf, oersterk	" 5,50
306. Opzetrand voor strokorf no. 303	" 2,80
307. Korfkrammen, per stuk	" 0,25
308. Bijendoek, jute, 47 x 47 cm	" 0,75
309. Idem, touw	" 1,70
310. Idem, jute, 55 x 55 cm	" 0,90
311. Idem, touw	" 1,90
312. Bijendoek voor boogkorf, touw, 65 x 47 cm	" 1,65
313. Eerste snit pitband, per kg	" 2,50
314. Vlechtriet (rottingbast), per kg	" 1,50
315. Houten spon, 6 cm	" 0,70
316. Metalen huls voor spongat	" 0,25
317. Hoogglanswas, geel, rood, bruin of wit, per pot	" 0,70
318. Vlechtnaald	" 1,60
319. Kastkaarten, per 10 stuks	" 1,00

INSIGNES, SPELDJES, BROCHES

320. Bijenspeldje, verzilverd	" 1,25
321. Idem, verguld	" 1,25
322. Bijenbroche, verzilverd	" 1,25
323. Idem, verguld	" 1,25
324. Verenigingsinsigne	" 1,25

BOEKEN OVER BIJEN

331. v. d. Belt: Bijenteelt . Een boekje voor zelfstudie en voor gebruik bij cursussen	" 2,25
332. v. d. Belt: De Dierenvriend (Bijen). Een boekje voor jongens en meisjes over bijen	" 1,90
333. Cancrinus: Bijenteelt , een boekje, speciaal voor imkers in de zandstreken	" 1,75
335. Van Gool: Bijenhouden met succes , tweede druk. Behandelt in theoretische en praktische lessen de bijenteelt speciaal volgens de bekende Aalster Bedrijfsmethode (methode Evers), voor cursussen en zelfstudie	" 3,90
339. Maeterlinck: Het leven der bijen . Beoemde dichtelijk-wijsgerige beschouwingen over bijen	" 4,50
341. Planting: Bijenteelt . Een praktische handleiding voor cursussen en zelfstudie	" 1,25
342. De Roever: Bijen en bijen houden , een boek voor leek en vakman	" 16,50
344. Siebering: Hoofdzaken der bijenteelt . Een korte handleiding ten gebruike bij cursussen	" 0,95
345. Wigersma: Koninginneteelt . Een boekje uit de praktijk en voor de praktijk	" 1,50
348. Crompton: Een korf vol bijen . Levendig en onderhoudend boek over bijen	" 7,90
349. Postma-Scheepmaker Levend Landschap deel III	" 3,90
350. Groenveld: Het grote bijenboek	" 13,90

UIT DE JAAGKIEPS

VREEMDE DINGEN IN HET BIJENLEVEN

Darren trachten te paren met werkbijen

Een imker in een Zwitsers dorp vond op de vliegplank van een moerloos volk een dode dar, die getracht had te paren met een werkbij en met deze nog verbonden was. Opmerkelijk was dat het geslachtsdeel van de dar niet in de angelschede van de werkbij zat, maar blijkbaar met kracht tussen de vierde en vijfde rugplaat was geperst. Het paartje werd naar het Instituut te Liebefeld gezonden en de bekende dr. W. Fyg gaf hierover in de Schweizerische Bienenzeitung 1960-9 het volgende bericht: Paringen van darren met werkbijen zijn slechts enkele malen aange troffen, schrijver weet uit de literatuur slechts vier gevallen, het eerste uit het jaar 1883. Men is misschien geneigd de paring als een instinct-verwarring te bezien, maar dr. Ruttner (Oostenrijk) schreef in 1957 hierover als volgt.

De darren worden het meest door beweging en in de tweede plaats door reuk aangetrokken. Op een eerste vliegtag, na een periode van slecht weer, reageerden de darren geheel anders op bewegende voorwerpen. Zij vervolgden niet alleen werkbijen en probeerden hier-

mede te paren, maar ook andere insecten werden door hen nagezeten en omringd. Zo werd b.v. elk voorbij vliegend koolwitje door een hele troep darren omringd en zelfs om zwaluwen verzamelden zich darren-zwermen.

In het Zeitschrift für Bienenforschung 1961-7, een Duits wetenschappelijk vakblad, vinden wij van de hand van dr. E. Schulz-Langner Berlijn een bijdrage over hetzelfde onderwerp onder de titel: Mislukte paring tussen dar en werkbij. Hierin komt de opvatting van de Engelsman Gregg ter sprake, deze hield op het congres te Zürich in 1939 een lezing over de „Geheimzinnige koningin”: de mogelijkheid zou bestaan dat de bijen uit door werkbijen gelegde eitjes een koningin zouden kunnen maken. Men zou een moerloos volk rustig kunnen laten staan, er zou wel een koningin in komen.

Dr. Schulz L. vraagt zich af of dat dan niet een gevolg zou kunnen zijn van een paring tussen dar en werkbij.

Behalve de door dr. Fyg in zijn artikel aangehaalde vijf gevallen is dr. S. L. nog een geval bekend: in 1951 kreeg hij van een imker ook zo'n paartje, dat aan een instinct-vergissing (?) ten offer was gevallen. Even als in het Zwitserse geval was het orgaan van de dar niet in de angelholte terecht gekomen maar tussen twee segmenten van het achterlijf. Evenals in het geval van dr. Fyg zouden de werkbijen uit moerloze, reeds darrebroedige volken komen en de paartjes werden op de vliegplanken van deze volken gevonden. Hieruit leidt dr. S. L. af dat de paring niet op grote hoogte heeft plaats gevonden, hij vermoedt dat de werkbijen reeds bij het afvliegen gepakt zijn.

Wat trekt de darren aan? Volgens Ruttner worden de darren in de eerste plaats door beweging en dan door de geur gelokt. De normale paringsdrang moet onder normale omstandigheden door de geur worden opgewekt, waarschijnlijk kan de geurprikkeling door andere worden teruggedrongen, hetgeen bij de paring tussen dar en werkbij het geval schijnt te zijn. Dr. S.L. haalt dan nog een waarneming van de Fransman Paul Noel uit het jaar 1895 aan. Deze

vond, nadat de bijen hun darren in september verjaagd hadden, onder de bodemplank, waar de darren tegen de koude beschutting hadden gezocht, een vuistgrote klomp darren; bij onderzoek bleek, dat alle darren twee aan twee verenigd waren. Hij kon, na ze met chloroform gedood te hebben, meerdere paartjes in deze houding conserveren. Pederastie komt bij insecten meermalen voor, zodat men niet sceptisch tegenover deze bevinding behoeft te staan.

Tot zover het artikel van dr. S.L.

Dergelijke mededelingen doen ons vreemd aan en geven aanleiding tot vele vragen. Aangenomen wordt wel dat door de bouw en werking van de geslachtsdelen van de dar de paring hoog in de lucht moet plaats vinden. Hoe hebben de darren dat onder de vliegplank klaar gespeeld?

Opmerkelijk is dat in beide genoemde gevallen de gekoppelde paartjes op de vliegplank werden gevonden. Zou het, ook met oog op de „geheimzinnige koningin” van Gregg niet mogelijk zijn, dat de paringen of pogingen daartoe in de kast hebben plaats gevonden??

Bijen in Oud-Egypte

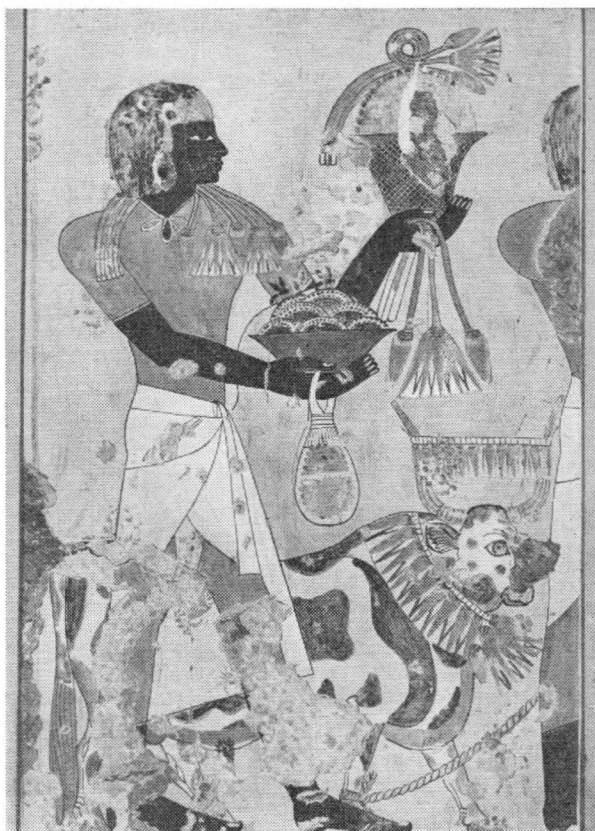
Aan dr. H. M. Fraser (Engeland) danken wij bijgaande afbeeldingen, die opgenomen zijn in zijn boek Beekeeping in Antiquity.

De eerste stelt een offerande voor, de priester draagt in zijn rechterhand een schaal met honingraten, waarop nog enige bijen zitten. De stukken raat zijn rond, daar de bijen in cilinder-vormige woningen werden gehouden.

De foto is genomen van een reproductie van een muurtekening in een graf te Thebe, welke dateert van ongeveer 1450 jaar v. Chr. De reproductie bevindt zich in het British Museum te Londen. Volgens dr. Fraser zijn de bijen, wat kleur en ringen betreft, gelijk aan de nu in Egypte gevonden bijen (*Apis fasciata*). De andere foto is genomen in het graf van Pa-bu-sa te Thebe, dit is van latere datum (625-610 v. C.). Hierop zien wij bijen afgebeeld, de bovenste man giet honing in een emmer terwijl de

*"s is nix so trauri
Und nix so betrübt,
Als wenn sich a Dröhna
In a Trachtbien verliabt.*

andere man achter een rij van 6 van de reeds genoemde bijenwoningen zit. Dergelijke cilinders zijn nog steeds in Noord-Afrika in gebruik.

Meer koninginnen in één volk

In de rubriek „Aus dem Leserkreis" in de Südwest-deutsche Imker 1961-8 trekt de volgende mededeling onze aandacht: Toen de schrijver J. Kruck eens in een aantal volken de moeren verwisseld had, deed hij de oude in lucifersdoosjes, daar hij niet de moordenaar van deze koninginnen wilde zijn, deed hij ten slotte de 8 stuks in één doos. Zij konden dan elkaar afmaken. Maar tot zijn verbazing deden de koninginnen elkaar niets. Bij verder nagaan van zijn volken vond hij in een sterk volk geen broed, ook kon hij geen koningin vinden. Hij durfde hierin geen jonge moeder te doen en nam daarom de doos met weggenomen koninginnen en wierp deze in het volk. Na enkele dagen keek hij dit na en was zeer verwonderd in de bovenste afdeling op het 6e raam aan beide kanten een leggende moeder te vinden. Bij verder onderzoek vond hij in totaal 7 koninginnen, die alle

vreedzaam eitjes legden. Men wilde hem niet geloven, maar een redacteur van een bijenblad heeft zich van dit geval overtuigd. Bij het inwinteren vond schrijver nog 3 koninginnen, maar in het voorjaar was er slechts één overgebleven.

Zwermen voorkomen?

In Beekeeping 1961 7-8 deelt een bijenhouder mede, dat hij een afgekomen zwerm de volgende morgen vroeg, b.v. om 6 uur aan de kast waaruit hij gekomen is, teruggaf. Deze zou erin blijven en het volk zou geen zwerm meer geven. Hij had hiermede steeds succes. De redactie van het blad voegt hieraan toe, dat indien het juist is, het een waardevolle ontdekking zou zijn.

Voerbussen

In de Duitse vakbladen treft men veel advertenties aan, waarin bussen worden aangeboden om droge suiker volgens de methode van dr. Ruttner te voeren. Het zijn bussen met klemdeksels, in verschillende grootte (4 tot 9 liter). Een firma in kunststoffen heeft voor dit doel nu ook een kunststof emmer voor 5 liter in de handel gebracht. Deze zou niet

roesten, doorzichtig zijn en bestand tegen Nosemack (een geneesmiddel tegen Nosema) Prijs D.M. 3.45 Er zijn deksels met zeven voor drijfvoeren en om op te voeren. (Südwest. Imker 1961-7).

Bijenvolken opsluiten

Onderzoekers in Israël hebben geconstateerd, dat men bij het bespuiten van vruchtbomen, de kasten tot 4 dagen kan sluiten zonder grote verliezen aan bijen, indien voldoende lucht en water aanwezig is; en de kasten zo zijn ingericht dat de luchttoevoer niet geblokkeerd wordt door bijen die de kast willen verlaten (Beeworld 1961-10).

Gift voor onderzoek pesticides

De John A. Hartford Stichting, New-York heeft aan het Stanford Instituut in Californië een gift gedaan ten bedrage van 300.000 dollar voor de studie van de uitwerking van insecticiden op voedsel-oogsten voor mens en dier. Volgens genoemd instituut is het dringend nodig de diagnose en de behandeling van door insecticiden veroorzaakte ziekten vast te stellen. Door het vergroot gebruik van deze middelen zijn zij een bron

geworden van gevaar voor producten en dierlijk weefsel die door mensen gebruikt worden. (Am. Beejournal 1961-10).

Amerikaans Vuilbroed-Besmetting na 12 jaar

Over het algemeen hebben wij in ons land niet te klagen over ziekte der bijen, zo is vuilbroed (Amerikaans of Europees) zo goed als onbekend.

De sporen van het Am. Vuilbroed zijn zeer hardnekkig, hetgeen blijkt uit bijgaande aanhaling uit het British Beejournal. 1961 19-VIII.

De bekende Engelse deskundige J. Herrod-Hempsall vertelde eens het volgende: Een bijenhouder had Am. vuilbroed in elf van zijn kasten, hij liet deze verbranden. Nadat dit was geschied bemerkte hij, dat hij de dekkleedjes vergeten had; hij pakte deze in meerdere kranten en borg ze op in zijn schuur.

Meer dan 12 jaar later kreeg hij het pakje weer in handen en dacht dat na zo'n lange tijd de sporen wel dood zouden zijn. Zes dekkleedjes legde hij op 6 sterke volken en al deze volken hadden in zeer korte tijd vuilbroed; maar wat tragischer was, op een naburige bijenstand, die volgens de eigenaar gezond was geweest, werd ook vuilbroed geconstateerd.

Ruwe suiker nadelig

Naar aanleiding van een vraag om bijen met ruwe suiker op te voeren antwoordt de redactie van de Schweizerische Bienenzeitung 1961-7 dat dit beslist af te raden is.

Bij proeven aan de Humboldt-Universiteit in Berlijn genomen, bleek dat bij voeren van ruwe beetwortelsuiker de endeldarm der bijen het meest gevuld was zodat deze bij het prepareren soms knapten. Bij weging bleek dat de endeldarm van deze bijen ongeveer 2 maal zo zwaar was dan van bijen, die gevoerd waren met zuivere kristalsuiker; het gewicht van met ruwe rietsuiker gevoerde bijen lag hier tussen.

Door overbelasting van de endeldarm is de ruwe riet- of bietsuiker ongeschikt voor wintervoedsel.

Een ervaren imker

Hignite, een beroepsimker met 1200 volken, wonende in Texas, meent dat hij zich een ervaren imker mag noemen, daar hij alle ervaringen met bijen heeft meegemaakt. Zelfs het drama van een oplegger waarop de lading bijenkasten ging verschuiven waardoor de oplegger kantelde en omgekeerd in de

straat van een stad kwam te liggen. „Niemand is een ervaren imker, voordat hij zo'n vuile boel en herrie, waarbij de honing over de bestrating van een hoofdweg verspreid was, van zijn eigen bijen heeft meegeemaakt”.

Een nieuwe klaversoort

In de V.S. heeft men een nieuwe klaversoort, Denta genaamd, geteeld.

Dit is een niet bittere, zoete klaver met slechts een twintigste gedeelte aan coumarin van de andere klaversoorten. Coumarin is de stof die klaver voor veel vee onsmakelijk maakt. Men verwacht veel van deze nieuwe soort, ook de bijenhouders. Gleanings 1961-6.

Teruggang der bijenteelt in Duitsland

In 1954 had de Duitse imkersbond in West-Duitsland 166.697 leden met 1.743.136 volken en in 1959 waren deze aantallen 126.468 leden en 1.272.633 volken. Dit wordt geweten aan vermindering van de bijenweide maar de hoofdoorzaak is dat er geen „nateelt” van imkers is. (die Biene 1961-4).

Jékavé.

„DE RASKONINGIN”

Op 22 januari werd te Bennekom door de afdelingen Bennekom, Ede, Renkun en Wageningen opgericht de Koninginneteeltvereniging „De Raskoningin”. Tijdens de vergadering meldden zich 35 leden aan. Tot voorzitter werd gekozen de heer J. v. d. Top, Acacialaan 11 te Ede, tot bestuursleden de heren J. K. Vermaas, H. Folmer, L. Rozeboom en A. Kraai, die de functies nog onderling zullen verdelen.

De heer van Aarst werd benoemd tot adviseur. Het inleggeld werd vastgesteld op f 2,50 en de contributie voor 1962 eveneens op f 2,50. De voorschriften en richtlijnen voor 1962 werden vastgesteld en men hoopt reeds in 1962 de leden zo veel mogelijk in het bezit te doen komen van Krainer koninginnen.

OPLOSSING KERSTPRIJSVRAAG

De gevraagde woorden waren: „Voerraam met droge suiker”. Bij loting heeft de jury 10 waardebonnen van f 10,— toegekend aan de volgende inzenders, die wij daarmee van harte gelukwensen: A. Radstok, Soestdijk; G. H. Willems, 's-Graveland; Mej. G. H. R. Beil, Arnhem; R. Heynes, Badhoevedorp; A. J. Stoop, Rotterdam; J. Jeuken, Heerlen; J. G. Vlietstra, Amsterdam; W. Nijman, Breukelen; H. van Rijssen, Ommen; J. K. Hoekstra, Arnhem.

AFD. ZEIST

JAARVERGADERING 17 JANUARI 1962

Deze vergadering kenmerkte zich door zeer geanimeerde besprekingen. Verschillende onderwerpen kwamen aan de orde naar aanleiding van de jaarverslagen van secretaresse en penningmeester. De beplanting van de lanen, speciaal met

linden, vroeg aandacht. Er blijken nl. door de plantsoendienst regelmatig linden gerooid te worden, waarvoor jonge exemplaren in de plaats komen, die nog niet bloeien. De heer Den Hoed stelde voor een aanvraag in te dienen tot een aanplant van esdoorns als laanboom.

Ook de honing en de honingopbrengst kwamen aan de orde. Middelen om honing vloeibaar te houden zijn belangrijk, daar de huisvrouw graag vloeibare honing koopt. De heer Onnes had koolzaadhonig bevroren tot -18° C., deze was na ontdooiing vloeibaar. Ook een methode is, om alle kristalliseerkernen er uit te verwijderen. Deze honing heeft echter aan voedingswaarde ingeboet. De vergadering stelde voor aan Prof. de Wilde de vraag voor te leggen: „Geef ons een middel, om honing vloeibaar te houden met behoud van alle waarden”.

Na de pauze met verloting vertelde de heer Den Hoed ons een en ander over de methode van père Dugat, die in Frankrijk zeer grote opbrengsten verkrijgt met zijn bedrijfsmethode.

Nadat de heer Briedé nog enige woorden had gesproken tot de beginnende leden, sloot de voorzitter de vergadering.

AFD. WOLVEGA

Op 15 januari hield onze afdeling haar jaarvergadering. Van de 29 leden waren er 14 aanwezig. De heer Plaatsman werd herkozen als bestuurslid, in de plaats van de heer Th. Baas werd de heer E. Wetsma voorzitter.

Over de verzorging van een propaganda-avond in samenwerking met Vogelwacht en Dierenbescherming zal nader overleg worden gepleegd. Besloten werd aan de Kring Friesland adhaesie te betuigen met zijn schrijven omtrent contact-avonden.

EXAMEN PRAKTISCH IMKER 1962

Examenprogramma: Blz. 33 en 36 Groentje maart 1954. **Vragen en antwoorden:** Blz. 136 Groentje september 1954 en volgende Groentjes. **Aanmelding:** vóór 1 april 1962 met gelijktijdige storting van het examengeld op giro 846801 van onze vereniging. **Examen:** Te Wageningen, waarschijnlijk begin juni.

Het 18e internationale bijenteeltcongres 25-30 september 1961

De internationale bijenteeltcongressen worden georganiseerd in samenwerking tussen de imkers van het land, dat de algemene vergadering van Apimondia als gastheer voor een congres heeft uitverkoren en de secretaris-generaal van deze wereldorganisatie.

Met de organisatie van het 18e internationale bijenteeltcongres had zich het Syndicaat van Spaanse veehouders belast, dat ook de imkers omvat.

Er waren vier officiële talen namelijk Spaans, Frans, Engels en Duits. Het in één van deze talen gesprokene werd tegelijkertijd in de drie andere vertaald. Vooral wanneer de sprekers zich dit onvoldoende realiseerden en dus in hoog tempo allerlei technische punten wilde behandelen was dit geen eenvoudige taak. Het aantal deelnemers aan het congres bedroeg circa 700 personen, die afkomstig waren uit 39 landen. Vooral de opkomst van de Spaanse imkers was veel groter dan werd verwacht, hetgeen de organisatoren blijkbaar voor grote moeilijkheden heeft geplaatst. De deelnemers waren als onderzoeker, voorlichter, groothandelaar en-of imker bij de bijenteelt geïnteresseerd. De bijeenkomsten werden gehouden in een modern luchtgekoeld gebouw. Het programma voor het congres was als volgt:

- officiële opening en installatie van de presidente Ilma Sra. dona Maria Estremera Trago Yda de Cabezas;
- het bespreken van een tiental hoofdonderwerpen;
- mededelingen over een groot aantal facetten van de bijenteelt;
- het vertonen van documentaire films;
- excursie;
- sluiting.

Het aantal inleiders, dat zich had aangemeld, heeft de verwachting verre overtroffen. In drie en een halve dag zouden in één zaal, naast de uitvoerige rapporten over de hoofdonderwerpen, circa honderdvijfentwintig zgn. mededelingen moeten worden voorgelezen en voorts een dertigtal documentaires moeten worden afgedraaid. Zover is het in werkelijk echter niet gekomen, omdat een aantal sprekers verstek liet gaan op het moment van afroep. Dit was ten dele het gevolg van de omstandigheid, dat de voordracht op een ander tijdstip zou moeten worden gehouden dan het programma aangaf.

De kwaliteit en belangrijkheid van de mededelingen gaven grote verschillen te zien. Vooral hierdoor was het jammer, dat de congressisten voor de noodzakelijke selectie uit het vele, dat deze week werd geboden, zich niet konden laten leiden door een meer gedetailleerd programma.

De hoofdonderwerpen waren: de bijenteelt in Spanje; de ziekten van de bijen; de schade aan bijenvolken door insektenbestrijdingsmiddelen; de drachtplanten; het tot waarde brengen van de honing; de bijenrassen en de koninginenteelt; de wetgeving; de rentabiliteit van de bijenteelt.

De rapporten over enkele onderwerpen gaven

aanleiding tot uitvoerige discussies. Met name het rapport over de ziekten en hun bestrijding heeft een levendige discussie uitgelokt.

Ook het rapport inzake het tot waarde brengen van de honing had een uitvoerige discussie tot gevolg. De rapporteur stelde namelijk voor, dat de producenten en de handelaren een fonds zouden vormen voor de financiering van afzetbevorderende maatregelen. Besloten werd uiteindelijk, dat een kleine gemengde commissie onder leiding van de secretaris-generaal van Apimondia dit voorstel nader zal bestuderen. Zodra het officiële verslag van de besprekingen beschikbaar is zal er wellicht gelegenheid zijn voor een artikel in dit blad, waarin de voor Nederland van belang zijnde punten van besprekingen nader worden belicht.

De bijenteelt in Spanje.

Overeenkomstig het gebruik werd veel aandacht besteed aan de bijenteelt in het land waar het congres wordt gehouden. Temeer omdat in Spanje, volgens de afbeeldingen gevonden in holen en spelonken, de bijenteelt het oudst is, wordt een beknopt overzicht gegeven van dit hoofdonderwerp.

Spanje heeft circa 36 miljoen inwoners. De oppervlakte van het grondgebied in Europa is ruim 500.000 km². Het klimaat geeft belangrijke verschillen te zien; het binnenland heeft een streng landklimaat met sterke temperatuurverschillen en grote droogte in de zomer. In Madrid waren de hoogste en de laagste temperaturen over een reeks van jaren gemiddeld 40 en -7 graden Celsius. Langs de kusten en in het zuiden van dit land liggen deze uitersten dicht bij elkaar. Hoogvlakten en gebergten beslaan het grootste deel van het Spaanse grondgebied. Meer dan de helft van de beroepsbevolking is werkzaam in de landbouw en ongeveer een vierde deel in de mijnbouw en industrie. De economische toestand van dit land lijkt over het algemeen nog veel te wensen over te laten.

De bijenteelt wordt in Spanje op zeer uiteenlopende wijze beoefend. Naast zeer ouderwetse vormen met zgn. vaste bouw komen er ook de moderne vormen van bijenteelt voor. Bij de eerstgenoemde vorm zijn de woningen gemaakt van stro of riet. In het zuiden van dit land wordt hiervoor ook kurk gebruikt. De honing wordt bij deze vorm eerst na de winter afgenomen.

Bij de moderne bijenhouderij wordt gewerkt met bijenkasten, welke losse ramen hebben, zodat de imker op een eenvoudige wijze het doen en laten van zijn volk kan observeren. Teneinde het bijenvolk een groot deel van het jaar bij de goede nectarbronnen — zoals o.a. de sinaasappelbomen (zie in dit verband ook het artikel van de heer S. Th. Ph. A. Doove, dat in de vorige editie opgenomen was) — te kunnen plaatsen, wordt veel met de volken gereisd. Sommige moderne imkers leggen met hun volken jaarlijks wel een afstand van 1000 km af. Typerend hiervoor is het gezegde: „Benzine is het beste bijenvoeder”. Door de verschillen in temperatuur en

hoogte is het plantenkleed van Spanje immers zeer gevarieerd.

De in Spanje voorkomende bijen worden ondanks verschillen nagenoeg allen tot één ras gerekend, waarin eigenschappen, zowel van het Noordafrikaanse als van de oude Westeuropese rassen worden teruggevonden.

Dit ras is minder steeklustig dan de Noordafrikaanse bij. Daar de Spaanse bij zeer vruchtbaar is, wordt deze gunstig geacht voor kruising met de huidige Westeuropese rassen.

Het aantal bijenvolken bedraagt in Spanje thans ongeveer 1,5 miljoen en de honingproductie wordt geschat op gemiddeld 20 kg per volk per jaar. De beste bijenhouders komen evenwel aan meer dan 60 kg per volk.

In Spanje wordt weinig honing gegeten, zodat veel honing moet worden geëxporteerd. Een belangrijke markt vormt Frankrijk, waar de honing ongeveer driemaal zo duur is.

De in de handel gebrachte honing heet minder uniform van smaak en kwaliteit te zijn, dan de Westeuropese honing, bovendien zou deze honing antibiotica bevatten. Antibiotica worden door de grotere imkers blijkbaar veel gebruikt voor de bestrijding van de diverse besmettelijke bijenziekten. De opbrengstrijzen voor de honing zijn dan ook laag. De imkers in het noorden van het land ontvingen dit jaar slechts vijftig à zestig cent per kg. honing.

Aan bijenteelt-onderwijs wordt veel aandacht besteed; sinds 1931 is er in Madrid een school voor imkers. De cursus omvat een theoretisch en een praktisch gedeelte. Jaarlijks levert deze school circa 150 gediplomeerden af. Speciale aandacht wordt ook besteed aan de opleiding van algemene bijenteeltdeskundigen. Ook in verschillende provincies wordt bijenteelt-onderwijs gegeven, terwijl veel waarde wordt toegekend aan bijenteelt-onderricht voor de nog schoolgaande jeugd. In enkele provincies worden de leerlingen van de lagere scholen al in de gelegenheid gesteld zich vertrouwd te maken met de bijenteelt; voor deze lessen worden de onderwijzers extra betaald.

Excursie

Op vrijdag 29 september werd een excursie gemaakt naar Toledo, de vroegere hoofdstad van Spanje. Deze plaats is gebouwd op een als het ware tot ver in het water doorlopend stuk rots. De beschikbare bouwgrond was zó beperkt, dat er tussen de huizen-blokken maar hele smalle straatjes konden worden uitgespaard. Bezienswaardig zijn verder het Alcazar, een burcht, welke de herinneringen aan de Spaanse burgeroorlog levend houdt, het huis waar El Greco woonde en schilderde en voorts de mooie grote kathedraal. Na de middag werd een grote bijenstand bezocht. Hier kwamen de imkers na zoveel dagen van alleen horen over (en zien naar verfilmd) bijen eerst goed los. Het leek wel een grote bijenmarkt. Overal stonden groepjes mensen, die de volken bemonsterden en met elkaar discussieerden. Klopte de werkelijkheid wel met de theorie?

Deze excursie en de verschillende grote recepties zorgden ervoor, dat het andere belangrijke doel van het congres namelijk het persoonlijk contact tussen de imker van hier en elders, stellig werd bereikt.

De Nederlandse delegatie, wier komst naar Madrid door het Landbouwschap was aangekondigd, werd bovendien nog een luisterrijke ontvangst

bereid ten huize van de Heer A. De Waal, Ambassaderaad aan H. M. Ambassade aldaar en Mevrouw De Waal.

Sluiting

Op 30 september werd het congres feestelijk gesloten. De presidentie werd bij deze gelegenheid door de Spaanse regering onderscheiden met de gouden medaille van de orde van Cisneros, voor het vele belangrijke werk, dat zij voor de imkers had verricht. Namens de Nederlandse imkers heeft de heer Van Rappard Mevrouw de Cabezas gelukgewenst met deze onderscheiding en haar onze dank betuigd voor de verzorging van het Congres. In zijn gloedvolle speech kwam ook het in 1949 in Amsterdam gehouden internationale congres ter sprake, omdat Mevrouw de Cabezas daar toen namens de Spaanse imkers het woord heeft gevoerd. Als lid van het college van oud-presidenten — een adviesorgaan onder voorzitterschap van de secretaris-generaal van Apimondia — kon deze spreker zich natuurlijk niet weerhouden van duidelijke uitspraken inzake enkele brandende organisatorische kwesties. De congressen moeten volgens spreker zijn een samenspraak van en een uitwisseling tussen de theorie en de praktijk, zodat het ongewenst is, dat de onderzoekers en wetenschappelijke werkers op het terrein van de bijenteelt afzonderlijk congresseren zoals vóór dit congres was gebeurd.

's Avonds werd een groots afscheidsdiner aangeboden en konden we nog een keer genieten van de voortreffelijke en overvloedige gerechten, welke de Spaanse keuken weet te brengen.

Aan het eind van dit verslag meen ik een woord van erkentelijkheid te moeten plaatsen jegens de afdeling Bijenteelt en het Dagelijks Bestuur van het Landbouwschap voor deze mooie en leerzame reis!

Bunnik belegde speciale fruitverhuurvergadering

Speciaal voor imkers en afdelingen, die interesse hebben om naar het fruit te reizen belegde afdeling Bunnik-Houten 13 januari j.l. in Utrecht een bijeenkomst. Te oordelen naar het grote aantal imkers uit verschillende delen van het land, was het goed gezien een voorlichtingsmiddag over het reizen naar het fruit te houden. Ook de heer T. P. Hilhorst, secretaris van de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap was hier aanwezig. Eerst gaf de voorzitter, C. Pater Jzn. een uiteenzetting over de nieuwe fruitverhuurregeling 1962, het hoe en wanneer plaatsen van de bijenvolken, de organisatorische opzet, het voorkomen van bespuitingsschade, en wat de fruitteler vraagt. Hierna was er gelegenheid tot vragen stellen, waarvan men vrijelijk gebruik maakte. Voordeel doende met de ervaringen in het verleden en rekening houdend met de wensen van imkers en fruittelers, werd getracht tot een zo goed mogelijke organisatie te komen.

Fruittelers behulpzaam

Verschiedende imkers kregen nog pijn in hun rug wanneer zij terugdachten aan de honderden meters, die soms met de kasten gesjouwd moesten

worden voordat zij op de plaats van bestemming stonden. En dat doorgaans door bijzonder modderig terrein, waar men met de vrachtauto niet kon komen. Het werd daarom wenselijk geacht een bepaling in te lassen, waarin staat dat de fruitteler — indien nodig — voor een vervoermiddel vanaf de harde weg zal moeten zorgdragen. Bunnik zegde toe deze bepaling in haar condities op te nemen.

Voorlichting aan fruittelers en loonspuiters

Besloten werd een circulaire te doen uitgaan aan fruittelers en imkers over het plaatsen van bijen, het voorkomen van bespuitingsschade etc. Aan loonspuiters zal een speciale circulaire gezonden worden over het al dan niet spuiten in de bloei en het gebruik van ongiftige bestrijdingsmiddelen.

Vroegtijdig opgeven gewenst

De Imkers zagen graag dat fruittelers hun aanvragen voor bijenvolken vroeger ingezonden. Aan de andere kant dienen ook de imkers hun volken vroegtijdig op te geven, zodat een zo goed mogelijke indeling van volken en afdelingen gemaakt kan worden. Opgaven graag vóór 1 maart a.s. aan Achterdijk 26, Bunnik. Voorts werd gesteld dat imkers zowel als fruittelers alleen gebaat zijn met het plaatsen van sterke volken.

....Toch blijft het een sport!

Door de uitwisseling van ervaringen, het uiten van wensen, klachten en kritiek kan het niet anders of deze vergadering zal bijdragen tot een beter begrip onderling en een nog betere organisatie bij het verhuuren van bijenvolken. Alleen door samenwerking kan propaganda voor het nut van bijen gevoerd worden en kan spuit-schade tot een minimum beperkt worden. Maar ...., zo werd ook op de vergadering gesteld: ergens blijft bijenhouden toch een sport, een vrijetijdsbesteding. In de polder, waar je nog geld moet toebetalen, krijg je de honing ook niet altijd cadeau en kom je er meestal ook niet zonder sjouwen en kosten! Zonder moeite bereik je alleen wat de moeite niet waard is en van een geheel „geautomatiseerde” bijenteelt zal wel geen enkele imker houden.

Volken gevraagd voor Zuid-Limburg

De door mijtziekte aangetaste volken in Zuid-Limburg worden door de rijksbijenteeltconsulent afgemaakt. Doordat een paar grote standen getroffen zijn, zal het misschien moeilijk zijn voor de getroffen imkers om opnieuw bijen aan te schaffen.

In de Bedrijfsraad is uitvoerig gesproken over mogelijke hulp aan de getroffen imkers. De rijksbijenteeltconsulent deelt ons thans mede, dat **gratis hulp niet nodig** is omdat de afgemaakte volken behoorlijk worden vergoed. Gewenst is echter wel aanbod van een paar honderd volken voor **een redelijke prijs** en wel **zonder** kasten. De kasten kunnen worden gere-tourneerd. Om duidelijk te maken wat de consul-ent onder een **redelijke prijs** verstaat: hij be-taalt voor een goed 6-raams volkje zonder kast f 20,—; voor een goed volk zonder kast f 30,—

en voor een zeer goed volk zonder kast f 30,— tot f 40,— (Dit zijn dus de vergoedingen, die voor de afgemaakte volken van Rijksweg worden betaald).

Het eenvoudigste is uiteraard levering in 6-raams kastjes.

Willen de imkers, die op deze basis volken hebben aan te bieden, zich rechtstreeks in ver-binding stellen met de rijksbijenteeltconsulent Ir. J. Mommers, Bredaseweg 304 te Tilburg? Maar laten zij zich eerst even in verbinding stel-len met hun afdelingsbestuur. Mogelijk kunnen op die wijze leveringen gecombineerd worden.

Heropening Bijenmuseum Amsterdam

Op zondagmorgen 7 januari 1962 vond onder grote belangstelling de opening plaats van het ge-heel gerestaureerde Bijenmuseum op ons onvol-prezen Bijenpark in Amsterdam.

De Amsterdamse imkers waren zeer verheugd, dat ook de heren Van den Berg, Van Aarst en Groenveld door hun komst, ondanks de dikke mist, van hun belangstelling blijk gaven.

Ons museum verkeerde in een zeer verouderde toestand, doch door het initiatief van enkele imkers is, met medewerking van onze Bijen-teeltcommissie en de volledige steun van de be-sturen van onze Stichting Bijenpark en van de Amsterdamse Vereniging tot bevordering van de Bijenteelt, de restauratie van ons museum ter hand genomen.

Niet alleen ons museum, doch ook de diverse museumstukken zijn door een veertiental imkers die hiervoor zestien vrije zaterdagen nuttig be-steedden, onder deskundige leiding, opgeknapt. Het resultaat is verrassend en voor de vereniging als geheel een groot succes. Het museum geeft de bezoeker thans een goed beeld van hoe er vroeger ge-imkerd werd en op welke wijze de imker van thans met de moderne bedrijfsme-thoden en middelen te werk gaat.

Na de opening vond nog een gezellig samenzijn plaats in ons clubgebouw op het Bijenpark. Wij imkers houden hier namelijk de eerste zondag van iedere maand „soos”, waar wij onder het ge-not van een kopje koffie onze ervaringen, ver-band houdende met de imkerij, uitwisselen en onze plannetjes bespreken.

Mocht u eens deze kant uitkomen, dan nodigen wij u gaarne voor een bezoek aan ons museum uit. Grotere groepen dienen een bezoek wel tijdig schriftelijk aan te vragen bij onze secretaris, de heer A. Helffer, Willem de Zwijgerlaan 350, Am-sterdam West.

Tot ons diep leedwezen bereikte ons bij het ter perse gaan van dit nummer het bericht, dat de heer

ANTON VAN ROOIJEN

op 28 januari, op de leeftijd van 76 jaar, is overleden. De heer Van Rooijen werd in 1940 als hoofdbestuurslid gekozen. In 1956 werd hij voor zijn bijzondere verdiensten benoemd tot erelid. Zijn nagedachtenis zal bij ons in dank-bare herinnering blijven voortleven.

HET HOOFDBESTUUR

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

Dagelijks bestuur

Mr. L. R. J. ridder van Rappard, voorzitter; H. G. Maagendans, ondervoorzitter; G. J. A. Meijer.

Bestuur Bedrijfsraad en afdeling

Bijenteelt van het Landbouwschap

Mr. L. R. J. ridder van Rappard, plv. J. Frens; A. H. van den Berg, plv. V. Assink; H. G. Maagendans, plv. C. Pater Jzn.; G. J. A. Meijer, plv. B. Th. Kinkelaar.

Commissie afdeling Handel

J. Timmermans, voorz. (1964); A. H. van den Berg (1962); B. Th. Kinkelaar (1963).

Koninginneteeltcommissie

H. J. Lohuis, voorz.; W. Bakker; J. de Ruiter; A. H. van den Berg; Drs. T. Piek.

Bespuitingscommissie

A. S. Planting, voorz.; Tj. Stienstra; H. G. Maagendans; Dr. A. F. H. Besemer, adviseur.

Bibliotheekcommissie

Prud. de Bruine; H. G. Maagendans.

Juridische Commissie

Mr. L. R. J. ridder van Rappard; H. G. Maagendans.

Commissie van Redactie

A. S. Planting; B. A. van der Sande; H. G. Maagendans.

Commissie Examen Praktisch Imker

A. S. Planting, voorz.; A. H. van den Berg; A. T. van den Brink; H. van Gool; J. H. Rüger.

Komkommercommissie

P. Klapwijk; A. de Groot; Joh. Hilvers; H. G. Maagendans; C. Pater Jzn.

Commissie

Nationale Honingtentoonstelling

C. Pater Jzn., voorz.; J. J. Mulder; B. Th. Kinkelaar; G. J. A. Meijer.

VERSLAG

HOOFDBESTUURSVERGADERING 14 DECEMBER 1961

De voorstellen voor de algemene vergadering 1962 en mededelingen betreffende de verlaging van de omzetbelasting op bijensukker en de instelling van een commissie voor de huurprijzen van het fruit door het Landbouwschap zijn reeds in het vorige nummer opgenomen.

De datum van de algemene vergadering is vastgesteld op zaterdag 26 mei 1962.

Omtrent de bestrijdingsmiddelenwet werden reeds mededelingen gedaan in het Groentje van oktober 1961. Het hoofdbestuur zal trachten de bijen uitdrukkelijk genoemd te krijgen als „dieren welke instandhouding gewenst is”. In de wet, die een zgn. raamwet is, wordt geen nadere specificatie van deze dieren gegeven, maar het wordt toch wel van belang geacht dat bij de behandeling in de Kamer daaraan aandacht wordt geschonken.

In principe wordt besloten de Imkersdag in 1962 te Ede te houden, waarschijnlijk op zaterdag 25 augustus. Omtrent het werk van de koninginneteeltcommissie verwijzen wij naar een mededeling in het volgende nummer. De ontwikkeling van de komkommerkwesie wordt besproken.

Omtrent de reorganisatie van de Nationale Honingtentoonstelling is het rapport van de desbetreffende commissie binnengekomen. Afdelingen, groepen of kringen, die deze tentoonstelling zouden willen organiseren, kunnen dat aan het Bijenhuis melden. De bedoeling is dat de tentoonstelling gekoppeld wordt aan tentoonstellingen, damesbeurzen of andere evenementen, waar uit anderen hoofde reeds veel publiek komt; de op-

zet is dat in de eerste plaats aandacht wordt geschonken aan de reclame voor en de verkoop van honing.

In een aantal vacatures in commissies wordt voorzien. De nieuwe samenstelling der commissies vindt men elders in dit blad vermeld.

Uit de afdelingen

AFD. APELDOORN

Voor de eerste vergadering in 1962 kwamen wij op 15 januari j.l. bijeen in de Korenbeurs.

In zijn openingswoord heette de voorzitter, de heer C. J. F. Jansonius, een grote schare leden, vele dames en genodigden welkom ter vergadering en wel speciaal de heren Groenveld en van Aarst uit Wageningen, die aanwezig waren ter verzorging van het filmprogramma, en vervolgens de pers, een belangrijke factor in de publicatie naar buiten van onze imkersactiviteiten en een welkome bijdrage aan onze propaganda. Hij wenste een voorspoedig 1962 toe aan alle aanwezigen en hun families, zowel wat gezondheid betreft als in zaken en tevens een goed honingjaar; speciaal voor de vereniging en onze afdeling een jaar van vooruitgang in het ledental. Vooral dit laatste ging de voorzitter zeer ter harte. Hij wees als ongunstige omstandigheid op de slechte vertegenwoordiging van de jongere generatie in onze gelederen, bracht onder de aandacht dat het niet uitsluitend gaat om vrijetijdsbesteding of het winnen van honing, maar ook het cultureel belang dat met de imkerij gediend is. Hij wakte daarom de leden op in dit jaar door samenwerking en werving het ledental niet alleen op peil te houden maar zo mogelijk te vergroten.

De secretaris deelde mede dat voor een beginnerscursus 14 gegadigden hebben ingeschreven, zodat deze dus kan doorgaan. Na afhandeling van de gebruikelijke agendapunten kon overgegaan worden naar de vertoning van films. Vertoond werd de ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van onze vereniging vervaardigde film „Bijen, Bloemen, Honing”. Hoewel nog niet geheel af, viel deze film bijzonder in de smaak. Fraaie opnamen met boeiende en goed gekozen close-ups wisselden elkaar in volkomen harmonie af. Voorwaar een compliment voor de vervaardigers. Rest nog te vermelden als toegift een film over het natuurreservaat in Zuid-Afrika met mooie natuuroptnamen en de film „Uw tuin Uw hobbv” waarvan liefhebbers van een mooie tuin wel een en ander kunnen leren. Het dankwoord voor de verzorging van deze avond aan de heren van Aarst en Groenveld kon de vergadering met applaus onderstrepen.

AFD. ZEVENAAR

De voorzitter opende de jaarvergadering van 11 januari met de Christelijke Groet. De volgende jaarvergadering zal worden gehouden tussen 15 oktober en 1 november. De voorzitter, de heer Meijer werd met algemene stemmen herkozen. Als afgevaardigde naar de algemene vergadering werd aangewezen de heer J. E. Smeenk, als plv. de heer Ch. Hietkamp, voor de kringvergadering resp. de heren Schraven en Derksen. Bij de rondvraag bleek dat verschillende leden de suiker gaarne wat vroeger in hun bezit zouden hebben; het bestuur zal daar moeite voor doen. Het voorstel Doetinchem inzake suikerlevering in papieren zakken zal worden gesteund.

AFD. BUIKSLOOT

Bij de afsluiting van het jaar bleek, dat het ledental gelijk is gebleven. Een bestuursvoorstel de contributie tot f 8,— te verhogen werd met algemene stemmen aangenomen.

Overigens kunnen we terugzien op een vrij gunstig verenigingsjaar met als

hoogtepunt de geslaagde honingtentoonstelling en -verkoop in juli.

Inmiddels is er weer een cursus voor scholieren begonnen, waarbij voor het derde achtereenvolgende jaar gebruik wordt gemaakt van een speciaal jeugdblad „de Imme”. Eind december konden we de heer van Aarst weer begroeten, die achtereenvolgens de films: „Het zonnevolk” en „Wildstand in het Paul Krügerpark” vertoonde. De belangstelling van de jeugd was zeer groot. Na afloop stelde de heer van Aarst de jeugd voor, een opstel te maken over de vertoonde films. Voor de twee beste opstellen stelde de heer V. Aarst een zesraams-volkje beschikbaar. Tijdens de volgende filmavond, 5 maart a.s. zullen de prijswinnaars bekend gemaakt worden. Na de heer V. Aarst hartelijk bedankt te hebben voor deze prachtige geste, sloot de voorzitter deze geslaagde avond.

AFD. ZEIST

Op 15 november 1961 hebben we een zeer leerzame avond gehad. De heer Velthuizen — oprichter en beheerder der heidetuin in Driebergen (meer dan 100 soorten zijn er geplant) — heeft ons verteld van de aanleg van een heidetuin en de verschillende voorwaarden, waaraan de bodem moet voldoen. Het was voor ons belangrijk te vernemen dat er verschillende soorten Erica zijn, die van januari tot april volop bloeien en een goede stuifmeelbron in het voorjaar voor onze bijen zijn. Spreker noemde speciaal de Erica carnea en de Erica mediterranea hybrida. Ook de Calluna cuprea, Calluna Mrs. Beale en de Calluna vulgaris plena, zijn zeer de moeite waard door hun mooie kleuren, om aangeplant te worden in de tuinen op onze zandgronden.

Verder maakte de spreker ons er op attent, dat heide steeds verjongd moet worden, door afmaaien of afbranden. Een Engels tijdschrift vermeldt, dat één- en tweejarige heide het beste honingt. Het vertonen van een aantal dia's met heidesorten besloot deze avond.

M. M. v. D. - O.

AFD. BUNNIK-HOUTEN

Voor de derde maal organiseerde afd. Bunnik-Houten een aspirant-jury-wedstrijd op de Kerstfruitveiling Bunnik. 48 jongeren uit het gehele Sticht namen met veel ernst en enthousiasme aan deze wedstrijd deel. Alle partijen verpakte Jonathans werden aan een strenge keuring onderworpen en commentaar, vaak in opbouwende zin, werd geleverd. Burgemeester F. R. M. Melster van Bunnik reikte de volgende dag de prijzen aan de winnaars en winnaressen uit. De 1e prijs (wisselbeker) voor de herengroep ging naar Th. de Kruijft uit Driebergen, 2e werd Jos. van 't Hoenderdal uit Bunnik, 3e, 4e en 5e resp. C. Rietveld, H. Oosterom en H. Nieuwhoff, alle drie uit Tull en 't Waal.

De wisselbeker voor de damesgroep won mej. R. Peek, Bunnik, de tweede prijs werd toegekend aan mej. R. Vernooij, Odijk en mej. T. Lokhorst, Bunnik, derde prijs mej. G. Lokhorst, Bunnik. De bijenvereniging stelde de wisselbeker beschikbaar. De vereniging van Aanvoerders bij Fruitveiling Bunnik gaf de overige prijzen.

C. P.

AFD. NIEUWERAMSTEL

Op 20 december hield de afdeling haar door de leden zeer goed bezochte jaarvergadering. In zijn openingswoord liet de voorzitter, de heer Ph. v. d. Pol, de activiteiten nog even de revue passeren, w.o. het reizen naar koolzaad- en heidevelden en wees de leden nog eens op het grote nut van de praatmiddagen bij de kasten aan de Middenweg.

Uit het jaarverslag van de secretaris bleek, dat het ledental tot 28 was gestegen. Na behandeling van enige ingekomen stukken deelde de heer J. N. de Hartog, docent aan de landbouwschool te Amstelveen mede, dat door hem in

de zomer regelmatig les werd gegeven bij zijn kasten, voor welke lessen een toenemende belangstelling bestaat. Op voorstel van de voorzitter werd besloten serieuze liefhebbers aan een gratis bijenzwerm te helpen en zondig een kast om te kunnen beginnen. Zelf stelde hij aan het nieuwe jeugdild voor 1962 de suiker gratis ter beschikking als aanmoediging. Het dagelijks bestuur werd bij acclamatie herkozen. Besloten werd om deze winter een grote propaganda-avond (vermoedelijk op 9 februari in „Paardenburg“) te organiseren, tijdens welke de Rijksbijenteeltconsulent de heer v. Aarst, de nieuwste kleurenfilms over de bijenteelt zal vertonen. Na een zeer geanimeerde rondvraag kon de voorzitter te elf uur de vergadering sluiten met de wens, dat 1962 een nog hogere opbrengst zou opleveren dan 30 kg per kast als in 1961. Dit jaar is voor de Amstellandse imkers een goed jaar geweest. De oogst van honing bedroeg op het koolzaad ongeveer 25 kg, die op de heide te Ede-Wageningen 5 tot 10 kg per kast.

AFD. APELDOORN

Voor onze jaarvergadering op 14 december jl. bestond grote belangstelling. Als bijzondere agendapunten vermelden wij het jaarverslag van onze secretaris, de heer Hietkamp en van de penningmeester, de heer Bolsenbroek. De heer Hietkamp gaf een uitgebreid overzicht van de activiteiten en belevenissen van het afgelopen jaar in onze afdeling. Voor onze imkers zijn belangrijke en leerzame onderwerpen aan de orde geweest. Meerdere avonden werden aangevuld met films over het bijenleven en lezingen met dia's. Het vergaderingsbezoek gaat gestadig vooruit, aan discussies wordt veelvuldig deelgenomen. Ook het financieel verslag van de heer Bolsenbroek had aller belangstelling. In het kassaldo was vermeerdering ten op-

zichte van vorige jaren te constateren. In dit verband moge het verslag van de kascommissie vermeld worden die haar waardering uitsprak over het gevoerde beheer en voorstelde de penningmeester te dechargeren, waaraan gaarne werd voldaan. De voorzitter dankte beide heren voor de correcte en ambitieuze wijze, waarop zij de belangen van onze vereniging behartigen en wees er op hoeveel werk er verzet moet worden om alles zo in de puntjes in orde te hebben. De aanwezigen sloten zich bij deze woorden aan met een hartelijk applaus.

Vervolgens had de verkiezing plaats van een voorzitter. De heer Jansonijs, die aftredend was, werd met alle stemmen, behoudens 2 op andere kandidaten en 1 blanco, wederom tot voorzitter gekozen. Hierop verklaarde deze het voorzitterschap te willen aanvaarden en op dezelfde wijze te zullen voortzetten en zijn krachten te wijden aan de groei en bloei van onze afdeling, waar uiteraard niemand aan twijfelt. Met enige goed gekozen woorden bedankte de secretaris de voorzitter voor al hetgeen deze reeds in het belang van onze vereniging heeft gedaan en nog zal doen, waarbij hij op de steun van alle bestuursleden kan rekenen.

Voor de beginnerscursus, die zo goed als zeker doorgaat, werd contact opgenomen met de heer Van Zorge, die de leiding hiervan op zich zal nemen. Hierover ontvangt u nader bericht.

Na de pauze werd op veler verzoek nog eens de film vertoond „Wij en onze immen“ van de heer Jansonijs en door hem thans voorzien van geluidsband. Duidelijk rolde op het doek de bijencyclus zich af, niet alleen leerzaam voor onze jonge imkers, maar nog steeds ook in de belangstelling staande van de oudere imkers. Laat namen wij van elkaar afscheid nadat de voorzitter allen prettige feestdagen had gewenst en een

tot ziens op onze vergadering op 15 januari a.s.

Hx.

AFD. NIJKERK

Op 12 december werd het imkersjaar voor de afdeling Nijkerk afgesloten door een jaarvergadering. Blijkens de in deze vergadering naar voren gekomen opmerkingen is het jaar 1961 voor geen van ons een bijzonder gunstig jaar geweest. Door het slechte weer is er van een goede volksontwikkeling geen sprake geweest en dit heeft natuurlijk zijn terugslag gehad op de voorjaars- en zomerdracht, voor zover deze er nog geweest is. De volksontwikkeling was zo abnormaal slecht, dat van één der leden, die 10 volken had, er slechts 2 gezwerm hebben. De rest van de volken is rustig bij „moeder thuis gebleven“.

Hierdoor gealarmeerd, zijn verschillende leden in de volle zomer hun volken aan het voeren gegaan, waardoor toch nog behoorlijke heidevolken gekweekt konden worden. Van deze opgevoerde volken is dan ook nog wel wat heidehoning losgekomen, maar toch niet in de hoeveelheden, zoals was gehoopt, hoewel daar ook het weer schuld aan heeft. Verder werd uitvoerig gesproken over de bedrijfsmethode in het algemeen. Iedereen bleek het er over eens te zijn dat voor een sterk volk zeker 2 broedkamers nodig waren; dit wordt ook gepropageerd door onze deskundigen. Waarna nu geen grotere broedkamers gemaakt, zoals bijv. broeder Adam gebruikt en dit is toch een deskundige met wereldfaam. Hierover werd lang gesproken, doch een oplossing kon niet gevonden worden. Tot slot bracht een kleine verloting met een prijsje voor iedereen, de aanwezigen weer in de juiste stemming om te treden, na een genoeglijke avond, huiswaarts te keren.

G. TER BRUGGE

GEEN HONING?

Ook thans kunnen wij U nog leveren extra fijne kwaliteit

Witte Klaverhoning

voor wederverkoop.

Wij kunnen U leveren in bussen van 25 kg netto inhoud voor f 1,80 per kg inclusief bussen. Bij afname vanaf 50 kg franco. Tevens hebben wij nog een klein partijtje bloemen-, linde- en boekweithoning te koop.

Vraag prijsopgave.

Ook dit jaar hopen wij weer voor U klaar te mogen staan voor de levering van alleen de beste materialen voor de bijenteelt voor zo laag mogelijk gestelde prijzen. Op aanvraag zenden wij U gaarne gratis toe onze rijk geïllustreerde prijscurant met ruim 50 afbeeldingen.

BIJENSTAND

H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - Tel. 05165-382

BIJENMARKT DRIEBERGEN :

14 april 1962.

Trefpunt van imkers en fruittelers.

SPEURBIJTJES

TE KOOP: heidesingerhoning f 1,80 per pot à 450 gram + 10 ct statiegeld bij W. Merkus, Waterstraat 7, Beek (Ubbergen).

TE KOOP GEVRAAGD: enige gebruikte spaarkasten, bij voorkeur met losse bodem. R. S. Kaltoven, Loseweg 49, Apeldoorn. Tel. 0 6760-19590.

Bijen TE KOOP GEVRAAGD. St. Bavostraat 49, Nuth (L.).

AANGEBODEN: partij bevolkte bijenkasten. B. C. Jongejans, Burg. Prinslaan 45, Ede. Tel. 0 8380-9303.

Nog vier Krainervolken TE KOOP, in gebruikte kast à f 40,-. De Krainers zijn vanaf 1958 op Schiermonnikoog reinbevrucht. De te verkopen volken zijn nateelt van Schiermonnikoog. H. Koster, Zuid Zijperweg 56, Wieringerwaard (N.-H.).

TE KOOP: 40 simplexkasten, goede staat, compleet met rooster, reisraam, stromat, reisbeugels. Spotprijs. Verhagen, Dorpsstraat 45, Veldhoven, tel. 0 4995-256.

TE KOOP: prima bijenvolken in simplexkasten, in korven en op 6 ramen. Zesraamskastjes met ramen, nieuw f 5,-. Simplexkasten origineel, en korven, uitgeb. ramen, roosters, berokers, raampjes, observatiekast, enz. Alles onder volle garantie. Adres van ouds bekend. H. Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen, tel. 0 3462-303.

TE KOOP GEVRAAGD: bijenvolken in kasten, korven of op ramen; uitgebouwde broedkamerramen en kleine 3-raams honingslinger. Tevens aangeboden: partijtje klaverhoning. Bijenstand „De Bijenkorf“, Baarn, Faas Eliaslaan 10.

ABONNEER U OP de nieuwe jaargang van Bijennieuws, slechts f 1,50 per jaar. Over te maken op postgiro 193060 t.n.v. afd. Bunnik-Houten, Achterdijk 26, Bunnik. Proefnummers op aanvraag.

TE KOOP GEVRAAGD: ruwe bijenwas à f 1,20 per kg. H. Brulleman, Zandpad 42a, Breukelen, tel. 0 3462-303.